

Når store beslutninger skal træffes
- skal der viden til.

Masterafhandling
Master i Udsatte Børn og Unge
Aalborg universitet
Juni 2019
Kim Musgaard Jakobsen
Marianne Kæraa Bülow
Pia Tylvad
Anslag: 143.897

Vejleder
Iben Nørup

Abstract - Master in Vulnerable Children and Young People 2019	3
1. Indledning	5
2. Problemfelt	5
3. Problemformulering	10
3.1 Begrebsafklaring	10
4. Metodiske overvejelser	12
4.1 Læsevejledning	12
4.2 Forskningsdesign	13
4.3 Videnskabsteoretisk tilgang	14
4.4 Afgrænsning	16
4.5 Empiriske grundlag	17
4.5.1 Valg af kvalitativ metode	18
4.5.2 Interview ud fra Kvaales 7 trin	18
4.6 Analytisk tilgang	22
4.7 Etik	22
5. Teori	24
5.1 Vidensformer	24
5.1.1 Erfaringsbaseret viden	25
5.1.2 Forskningsbaseret viden	26
5.1.3 Professionsviden	27
5.2 Relationsprofessioner	28
5.3 Teori omkring matchning	29
5.4 Samskabelse og mulighedsrum	31
6. Analyse	33
6.1 Viden og vidensformer	34
7. Delkonklusion	42
8. Analyse af underspørgsmål med et handlingsorienteret perspektiv på et socialfagligt beslutningsgrundlag	44
8.1 Relationsprofessioner	45
8.2 Matchning	48
8.3 Samskabelse og mulighedsrum	53
9. Delkonklusion	57
10. Læringsrefleksion	59
11. Konklusion	63
12. Perspektivering	67

13. Juridiske problemstillinger	71
13.1 Børnefaglig undersøgelse (Pia Tylvad)	71
13.1.1 Juridisk problemstilling	71
13.1.2 Fakta	71
13.1.3 Retsgrundlag	72
13.1.4 Analyse	73
13.1.5 Sammenfatning	75
13.2 Bortadoption af børn uden forældremyndighedsindehavers samtykke (Marianne Kæraa Bülow)	75
13.2.1 Juridisk problemstilling	76
13.2.2 Fakta	76
13.2.3 Retsgrundlag	76
13.2.4 Analyse	77
13.2.5 Sammenfatning	79
13.3 Plejefamilie som anbringelsestype (Kim Musgaard Jakobsen)	80
13.3.1 Juridisk problemstilling	80
13.3.2 Fakta	80
13.3.3 Retsgrundlag	81
13.3.4 Analyse	82
13.3.5 Sammenfatning	83
14. Litteraturliste	85

Abstract - Master in Vulnerable Children and Young People 2019

When big decisions are made - it takes knowledge

The starting point of this Master thesis is a common interest in children in care, with whom all members of the group encounter through our employment. We are particularly interested in, what kind of knowledge and sources of knowledge a social worker apply in the assessment of deciding which type of placement that will accommodate the needs of a child. Based on this, the aim of this thesis is to determine, whether the social workers actions are based on knowledge or merely based on coincidence and the social workers opinions, views on children and humanity. Subsequently we will try to explore potential development prospects that will secure a more uniform decision making for the better of the child.

To answer our research question, we have conducted 6 qualitative interviews with 6 social workers from 6 different danish municipalities spread around the country.

And for our analysis we have decided to use both Kildedal & Laursens and Maria Appel Nissen's theories on different types of knowledge. We have also included Morten Ejrnæs' theories on related professions and cooperation as well as Honneth's theories on acknowledgement and Hanne Warmings views and theories on empowerment and the involvement of children. And finally we have included Krogstrup and Brix's theory on capacity building.

Some of the main themes, that we concluded based on our analysis were that, the social workers rely on their experiences in a high degree, when it comes to deciding which type of placement that will accommodate the needs of a child. We also found that the knowledge based on research and empirical studies only affects the decisions to some extent, although these types of knowledge has great value for the social workers.

Based on the studies of our empiri we found that, lack of time was the main explanation for the lack of immersion in the knowledge based on research and studies.

However we also concluded, that adding more time, would not automatically result in increased knowledge.

From the analysis, we could also conclude, that when the social workers experience lack of knowledge, they often complement their own knowledge with specialized knowledge from other professions.

Finally we found, that professional discussions is a source of enhancement for the social workers: when done in the right settings these professional discussion will cause increased reflections that, in the end, will improve the practise of the social worker.

The foundation for social work in Denmark is the current legal basis in international and national legislation. We have incorporated relevant legislation in the thesis and furthermore included a legal section in the thesis with 3 individual legal issues.

1. Indledning

Denne masterafhandling tager udgangspunkt i et fælles interesseområde for anbragte børn og unge, som alle gruppens deltagere har berøring med gennem deres daglige praksis. Vi er særligt interesserede i, hvilken viden og vidensformer der inddrages i det socialt faglige undersøgelsesarbejde, som danner grundlag for valg af anbringelse som foranstaltning. Med baggrund heri har afhandlingen til formål at udforske myndighedsrådgiveres praksis ved valg af anbringelsestype samt hvilke udviklingsmuligheder, der ses for at sikre, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag til barnets bedste. I denne afhandling er der arbejdet med grundlaget for den socialfaglige praksis, som er Lov om Social Service, FN-konventionen om Barnets rettigheder og De Europæiske Menneskerettigheder. Afhandling indeholder desuden tre juridiske problemstillinger, der er udsprunget af den indhentede empiri.

2. Problemfelt

I de tidlige diskussioner til vores masterafhandling har vores fokus været centreret omkring den viden og forskning, som er tilgængelig på det socialfaglige område. Vi er alle tre optaget af, hvilken effekt den nye viden har i arbejdet med de udsatte børn og unge. Dette bl.a. set i lyset af, at der i bemærkningerne til lovforslag på det sociale område ses et fokus på inddragelse af viden og forskning. Det ses fx i lovforslag nr. 178 til Barnets Reform, hvor der i formål og principper står: *“I forbindelse med udredningsarbejdet har der været afholdt en række inspirationsmøder med kommuner, organisationer, fagfolk og eksperter på området om centrale temaer som særlige risikogrupper, plejefamilieområdet, tidlig indsats, vidensbaseret arbejde, tilsyn og økonomi på anbringelsesområdet. Herudover har der været igangsat en række undersøgelser, bl.a. om de andre nordiske landes erfaringer, og der er udarbejdet en opdateret forskningsoversigt vedr. anbragte børn og unge med henblik på at sikre, at reformen bygger på den nyeste viden på området.”*¹

¹ Lovforslag nr. 178, 2009-10, lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven (Barnets Reform)

Det ses i ovenstående citat, at vidensbaseret arbejde har været et tema samt at det vægtes, at reformen bygger på den nyeste viden, hvilket har optaget os i vores diskussioner på baggrund af de fund, vi har gjort i de tidligere projekter. I et af projekterne har vi konkluderet, at der i den undersøgte myndighedsforvaltning ikke skete inddragelse af tilgængelig og forskningsbaseret viden for målgruppen af anbragte unge samt at der ikke blev inddraget specifik relevant teoretisk viden til forståelse af målgruppens vanskeligheder. (Hansen, Grimm og Tylvad. 2018.) I et andet projekt har vi konkluderet, at myndighedsrådgiverne gjorde brug af forskellige vidensformer i deres skønsmæssige vurderinger, men det ses også, at deres personlige holdninger spiller ind og der kan dermed være en risiko for, at et fagligt skøn er funderet i personlige erfaringer mere end faglighed. (Barnholdt, Bülow, Jakobsen og Torp. 2018.)

Ovenstående har givet anledning til, at vi i vores diskussioner har været omkring, hvorvidt myndighedsrådgivernes afgørelser træffes på baggrund af tilfældigheder, personlige erfaringer, faglige kompetencer eller om der ligger viden og forskning bag. Vi er nysgerrige på, om undersøgelserne og forskningen i, hvad der skal til for at sikre de udsatte børn og unges udvikling inddrages i den socialfaglige praksis.

Karin Kildedal og Hanne Kathrine Krogstrup beskriver, at tyve års forskning anslår, at antallet af danske børn, der kan betegnes som udsatte eller er i risiko for at blive det, ligger mellem 15 og 20%. Per Schultz Jørgensen skriver i en artikel fra 2002, at antallet er steget siden 1993, hvor det blev vurderet, at antallet var mellem 15-17% til i 2002 at være ca 20%. (Kildedal. 2015) Kigger man på tallene for anbragte børn og unge i figur 1 ses det, at antallet stort set er uændret på knap 1% og har været det i perioden 2011-2016.

Udsatte børn og unge i procent af befolkningen (0-22 år) efter foranstaltning, område og tid

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Anbringelser						
Hele landet	0,944	0,957	0,928	0,935	0,917	0,913

Figur 1. (www.dst.dk)

Der er ikke nogen, som kan pege på den direkte årsag til, at antallet af anbragte børn og unge ikke ændrer sig og set ift., at det samlede antal af udsatte børn og unge er stigende, så må det antages, at der iværksættes flere forebyggende foranstaltninger, som varetager barnets behov for særlig støtte jf. SELs kapitel 11.²

Med udgangspunkt i Per Schultz Jørgensens inddeling i risikogrupper beskrives de udsatte børn og unge som omsorgssvigtede børn, fattige børn, børn med funktionsnedsættelser (fysiske og psykiske), børn af misbrugere, børn af psykisk syge forældre, børn udsat for mobning, børn med anden etnisk baggrund, børn udsat for seksuelle overgreb og sidst men ikke mindst unge med psykosomatiske symptomer, begyndende misbrug, selvskadende adfærd og dropout fra uddannelser. (Jørgensen, 2013)

Vores perspektiv på forskning og viden indenfor den socialfaglig praksis giver anledning til en nysgerrighed omkring, om den manglende inddragelse af forskning og viden, som vi dokumenterede i vores tidligere projekter, har en betydning ift. antallet af anbragt børn og unge. Vi har derfor været undersøgende på, hvad der skal til for, at forskningen og viden anvendes i praksis og dermed kvalificerer den socialfaglige praksis. Et perspektiv herpå har vi fundet i artiklen: "Evidensbaseret praksis kan ikke manualiseres" fra DenOffentlige.dk, hvor der peges på, at hvis den viden, der kommer fra forskningen eller den evidensbaserede viden skal gøre en forskel ind i den socialfaglige praksis, så skal den bidrage ved at øge forståelsen af sociale fænomener og forklare kausale sammenhænge. Som eksempel nævnes forskning i risiko- og beskyttelsesfaktorer for udsatte børn og unge, som giver en indsigt i, hvad der kan øge eller minimere risikoen for fejludvikling hos børn og unge.

I artiklen anføres det, at forskningsviden sjældent kan give præcise handleanvisninger, men det kan bidrage til at ændre fagfolks forståelse af sociale sammenhænge og dermed tilfører nye måder at tænke på samt give nye indsigter i styrker og svagheder af bestemte måder at handle på i den socialfaglige praksis. Vidensformer og faglig dømmekraft fremhæves som to vigtige elementer, når der skal ske implementering af viden fra forskning i praksis, da de sociale problemstillinger er komplekse. Dette for at sikre en effektiv socialfaglig praksis, hvor

² Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30/08/2018

den faglige dømmekraft og den relevante forskning om sociale problemer og kausale sammenhænge er til stede. Den socialfaglige praksis skal kunne udnytte de forskellige vidensformers styrker og anerkende deres begrænsninger, således at den sociale faglige praksis ikke beskyldes for at være funderet i vilkårlighed og mangel på sammenhæng. De fagprofessionelle skal være i stand til at træffe velbegrundede faglige beslutninger, som er afstemt den sociale problemstilling samt ikke mindst borgerens egne ønsker og muligheder. (www.DenOffentlige.dk)

I denne artikel udvides det vi tidligere har talt om som viden, til at omtales som vidensformer, da der ikke kun findes én viden, men flere former for viden i den socialfaglige praksis. Så fra at vi i de tidlige diskussioner var mest fokuseret på viden og forskning, så har vi bevæget os til at være nysgerrige ift. vidensformer og forskning i den socialfaglige praksis.

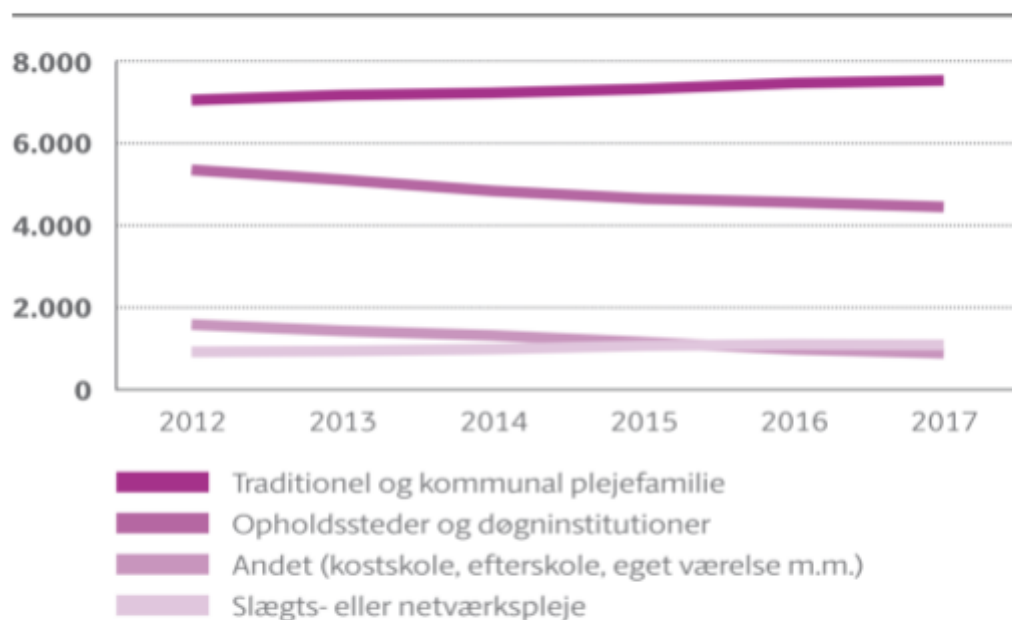
Hvis vi vender blikket mod et kritisk perspektiv på forskningen, så peger Morten Ejrnæs på, at forskerne med deres uddannelsesmæssige baggrund som sociologer, antropologer og lignende ikke har et kendskab til det sociale arbejdes praksis og dermed ikke de udsattes problemer. Han påpeger, at forskerne ikke har indsigt i, hvilken form for viden, som praktikere savner. Dette kan i sidste ende betyde, at praktikere ikke finder forskningsresultaterne handlingsvejledende, da forskningen ikke har behandlet de konkrete problemer, som praktikere står overfor. (Ejrnæs, 2016)

Vi er bevidste om, at Ejrnæs' perspektiv ikke er "sandheden", men vi finder alligevel, at det er et relevant perspektiv i vores diskussioner omkring inddragelse af forskning, også selv om det ikke er et perspektiv, som gør sig gældende for forskning generelt.

I Lov om Social Service (SEL) findes det juridiske grundlag for anbringelse af børn og unge udenfor hjemmet og der blev i forbindelse med Barnets reform i 2010 indført i lovgivningen, at der ved alle anbringelser skulle tages stilling til, om barnet eller den unge kunne anbringes i en plejefamilie.³ Dette har medført en stigning i antallet af børn og unge, som anbringes i plejefamilie og dermed et fald af børn og unge, der anbringes på opholdssteder og døgninstitutioner, som det ses af figuren nedenfor.

³ Lov om social service § 68B.

Udvikling i antal anbragte børn og unge fordelt på anbringelsessteder (personer)

Figur 2. (www.kl.dk)

Udgangspunktet for vores masterafhandling er blandt andet den viden, vi er kommet i besiddelse af i vores tidligere projekter, hvor vi har kunnet konstatere, at der ofte har været tale om en tilfældighedsproblematik ift., at beslutninger og afgørelser i myndighedsarbejdet kan være individuel betinget og afhængigt af den enkelte myndighedsrådgivers personlige holdninger, menneske- og børnesyn. Desuden har vi gjort fund, der peger på, at der ikke sker inddragelse af forskning i det socialfaglige arbejde, hvilket giver anledning til bekymring, særligt set i lyset af, at antallet af børn og unge, som har behov for særlig støtte er stigende.

Med baggrund i de fund vi har gjort i vores tidligere projekter samt ovenstående viden, vil vi i vores projekt undersøge, hvilken viden og vidensformer myndighedsrådgiverne anvender i den socialt faglige praksis, som danner grundlag for afgørelsen om anbringelsestype. Vi har valgt at afgrænse vores masterafhandling til kun at kigge på valg af anbringelsestype, da vores fokus er på inddragelse af viden og vidensformer i den socialfaglige praksis og det ville blive for omfattende at undersøge hele den socialfaglige praksis i denne masterafhandling. Samtidig ønsker vi at undersøge, hvad Barnets reform har af betydning for den socialfaglige

praksis, når vi kigger på, at der i alle anbringelser skal vurderes, om der kan ske anbringelse i plejefamilier.

Vi vil desuden undersøge, om der dukker nogle udviklingsmuligheder op i vores indsamlede empiri, der kan give nogle handleanvisninger til praksis, som vi kan præsentere for myndighedsrådgivere ikke kun i de 6 kommuner, som vi planlægger at interviewe, men mere bredt ud til alle landets kommuner eller andre relevante instanser, således at vores fund ikke blot kommer til at stå på hylden og samle støv, men netop bliver anvendelig for praksis.

Ovenstående afsnit har ført os frem til problemformuleringen, som ses i næste afsnit.

3. Problemformulering

Hvilken viden og hvilke vidensformer anvender myndighedsrådgiveren i vurderingen, når der skal træffes afgørelse om, hvilken anbringelsestype der matcher barnets behov bedst?

- Hvilke udviklingsmuligheder kan sikre, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag?

3.1 Begrebsafklaring

Ud fra vores hovedspørgsmål i ovenstående problemformulering får vi viden om vidensgrundlaget i myndighedsrådgivernes praksis. Dette giver anledning til, at vi undersøger hvilke udviklingsmuligheder, der er for praksis, som dermed kan besvare vores underspørgsmål.

I denne masterafhandling arbejder vi med forskellige begreber, som har forskellig betydning for forskellige individer. Vi vil med denne begrebsafklaring definere, hvad vores forståelse er af nogle af de centrale begreber, som bliver brugt igennem masterafhandlingen.

Viden

Viden kan være mange ting. I masterafhandlingen bruger vi begrebet viden som definitionen på den viden, den professionelle har erhvervet sig gennem erfaring og undervisning. Men vi bruger også viden om den mængde informationer og erfaringer, som en myndighedsrådgiver bruger som grundlag for at træffe en afgørelse. Både i vores forståelse af viden men også i næste afsnit omkring vidensformer, tager vi afsæt i Kildedal og Laursens vidensfigur om organisationens viden og vidensformer i menneskebehandlende arbejde, se figur 7, side 25. (Kildedal og Laursen 2014)

Vidensformer

Vidensformer er et forsøg på at dele den erhvervede viden op i kategorier, enten efter, hvor den stammer fra eller hvad den skal bruges til. Her i masterafhandlingen er vores definition af vidensformer de forskellige måder den professionelle myndighedsrådgiver kan erhverve sig viden på som fx. teoretisk viden, empiribaseret viden, evidensbaseret viden og klientens viden.

Myndighedsrådgiver

I denne masterafhandling anvender vi begrebet myndighedsrådgiver om den myndighedsperson og fagprofessionelle person, der er ansat i en kommune, som træffer afgørelse om anbringelse og anbringelsessted til børn og unge, der skal anbringes uden for hjemmet.

Anbringelsestype

Begrebet anbringelsestype skal i masterafhandlingen forstås som definitionen på det sted, hvor et barn bliver anbragt, altså enten på opholdssted, på døgninstitution eller i en plejefamilie.

Beslutningsgrundlag

Begrebet beslutningsgrundlag skal i denne masterafhandlingen forstås, som den akkumulerede mængde viden, som danner grundlag for den afgørelse, der bliver truffet af myndighedsrådgiver i en anbringelsessag.

Socialfaglig

Begrebet socialfaglig beskriver i denne masterafhandling socialrådgivernes faglighed funderet i deres fagprofession. Begrebet socialfaglig dækker over en faglig vurdering/stillingtagen, hvor der indgår elementer af viden om lovgivning, teori, erfaring og forskning.

4. Metodiske overvejelser

4.1 Læsevejledning

For at besvare vores problemformulering er det første skridt at undersøge, hvilken viden og hvilke vidensformer, der anvendes af myndighedsrådgiveren i vurderingen, når der skal træffes beslutning om, hvilken anbringelsestype der er bedst egnet for det enkelte barn og unge. Denne viden vil vi indhente ved at gennemføre 6 kvalitative interviews med myndighedsrådgivere i forskellige kommuner geografisk fordelt over hele Danmark.

Vi har tidligere beskrevet, at der i antallet af udsatte børn og unge har været en stigning over de senere år samt at antallet af anbragte børn og unge stort set har været uændret på knap 1% fra 2011 til 2016. De 6 kommuner som vores informanter repræsenterer har en anbringelses procent fra 0,658 i Københavns Kommune til 2,945 i Lolland Kommune. De andre 4 kommuner ligger i et interval mellem 0,883 til 1,001 i 2016. (www.dst.dk - anbringelser).

Kommunerne er meget differentierede ift., hvad myndighedsrådgiverne individuelt har kompetence til at træffe afgørelse om. København Kommunes informant fortæller, at hun ikke engang kan træffe afgørelse om 5 kr., mens informanten fra Lolland har kompetence til at træffe afgørelse op til 40.000 kr. (Bilag 3-8)

Alle vores informanter arbejder i teams, hvor størrelsen af teams varierer fra 5-13 medlemmer. Deres gennemsnitlige anciennitet er godt 9 år, og vores informanter har i deres sagsstammer fra 25 sager i København, efter de igangsatte deres projekt: "Tæt på familien" (De havde tidligere op til 35-40 sager) til i gennemsnit 35 sager i Ringkøbing-Skjern og Næstved. Ud af det samlede antal i deres sagsstamme, ligger antallet af anbringelser fra

5 til 9 stk. Bortset fra Ringkøbing-Skjern, hvor stort set alle sagerne er anbringelsessager, der kan være nogle få søskende sager, som ikke er anbringelsessager. (Ibid)

Med baggrund i vores analyse af den indsamlede empiri, vil vi udforme en delkonklusion, som skal danne grundlaget for masterafhandlingens videre arbejde med besvarelsen af anden del af vores problemformulering, der spørger ind til, hvilke udviklingsmuligheder der ligger i den indsamlede empiri, som kan sikre, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag. Til besvarelsen af dette spørgsmål vil vi igen lave en analyse af vores empiri, som fører til endnu en delkonklusion og i det følgende afsnit forslag til udviklingsmuligheder i praksis. Afslutningsvis vil vi samle op på afhandlingen i en samlet konklusion. Udviklingsmulighederne vil vi forsøge at finde essensen af og "koge ind" til det, vi vil kalde en "Maggi terning" og som indeholder de mest essentielle redskaber, der kan benyttes i praksis. Vores intention med dette "Handlings Projekt" er således at undersøge, hvilke redskaber der fremadrettet kan være med til at øge sandsynligheden for, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag.

Afslutningsvis vil vi forsøge at få valideret vores "Maggi terning", som gerne skal opsummere de ønsker og gode idéer, som vores informanter har givet udtryk for kan være med til at højne den socialfaglige vurdering i forhold til anbringelser. Vi vil derfor udarbejde handleanvisninger med flere bulletpoints indeholdende essensen i vores "Maggi terning" og præsentere den for fx. teamledere i andre kommuner, Socialstyrelsen eller andre relevante instanser.

Til sidst i masterafhandlingen er der et juridisk afsnit, hvor vi har udarbejdet 3 forskellige juridiske problemstillinger, der er fremkommet i arbejdet med masterafhandlingen. I det juridiske afsnit vil vi inddrage relevant lovgivning til analyse af problemstillingerne. Strukturen af vores masterafhandling leder derfor til følgende forskningsdesign.

4.2 Forskningsdesign

Vores forskningsdesign tager udgangspunkt i den viden, vi er kommet i besiddelse af i tidligere projekter og den heraf afledte problemformulering.

For at svare på problemformuleringen har vi udvalgt relevante teorier, som vi vil bruge til at analysere vores empiri. Forud for indsamlingen af vores empiri havde vi udvalgt teori

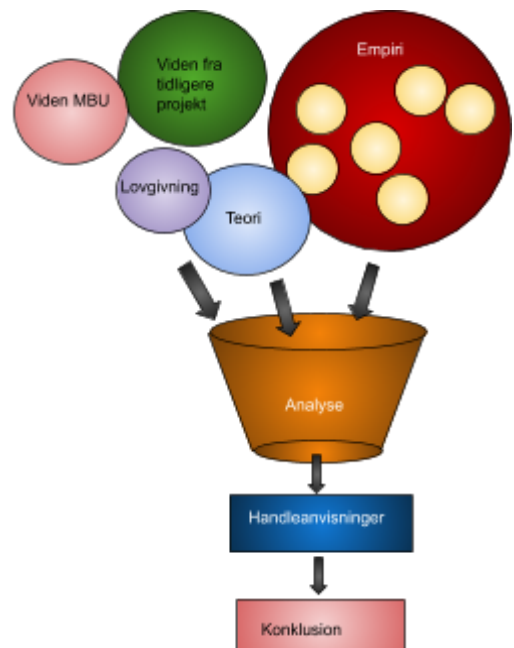
omkring viden og vidensformer, da vi, med udgangspunkt i udarbejdelsen af vores interviewguide, havde besluttet, at teorierne omkring viden og vidensformer skulle være omdrejningspunktet i denne masterafhandling. Den resterende teori er tilføjet masterafhandlingen, da det i gennemgangen af vores empiri blev klart, at der også var andre temaer, som krævede et teoretisk grundlag for analysen. Metoden er et kvalitativt empirisk casestudie, hvor udgangspunktet er at indsamle empiri gennem åbne interviews. For at opnå validitet og konvergens i den indsamlede empiri vil vi triangulere ved at interviewe 6 forskellige informanter i 6 forskellige kommuner og derigennem søge at få valide data til besvarelse af vores problemformulering.

I figur 3, har vi udarbejdet en model til at illustrere vores forskningsdesign.

De fem store bobler symboliserer hhv. vores viden fra tidligere projekter, den viden vi har erhvervet gennem Master uddannelsen, lovgivningen på området, vores teori og vores empiri. De små bobler i den store empiri boble symboliserer vores 6 interviews. Den orange tragt symboliserer vores analyse, hvor vi bruger teorien til at analysere vores empiri. Analysen leder videre til vores konklusion, hvor vi vil besvare vores problemformulering.

I vores interviews har vi også spurgt informanterne om forslag til optimering af praksis og i afsnittet om handleanvisninger vil vi opsummere disse ønsker og ideer, som kan være med til at højne den faglige vurdering. Dette er illustreret ved den blå kasse.

Dette var en kort skitsering af vores forskningsdesign og vi vil i næste afsnit komme nærmere ind på den videnskabsteoretiske tilgang i projektet.

Figur 3. Forskningsdesign
(Jakobsen, Tylvad & Bülow)

4.3 Videnskabsteoretisk tilgang

Som videnskabsteoretisk tilgang til denne masterafhandling har vi valgt den hermeneutiske og den fænomenologiske tilgang. Hermeneutikken betragtes som et fortolknings redskab eller en tolkningslære med fokus på både meningen med og helheden i den socialfaglige praksis (Larsen & Skov 2018). Men et vigtigt fokus i hermeneutikken er således i første omgang at sætte vores egen forforståelse i baggrunden og lade empirien, som kommer fra vores interview være styrende for dannelsen af en ny forståelse. Igen sættes vores (nye) forforståelse i baggrunden ved inddragelse af teorier omkring den socialfaglige praksis, som igen giver os et nyt perspektiv, der i sidste ende gerne skulle pege på nye handleanvisninger for den socialfaglige praksis. Processen kommer således til at foregå i en hermeneutisk cirkel (Ibid).

Vores analyse af den indsamlede empiri tager udgangspunkt i fænomenologien, hvor vi vil forsøge at beskrive fænomenet, den socialfaglige praksis, som den opleves af de interviewede myndighedsrådgivere. Det vil sige, at det er deres subjektive oplevelse, vi skal undersøge og samtidig sætter vi igen vores egen forforståelse i parentes. (Aadland 2011). Tolkningen bliver således igen hermeneutisk. Hertil skal dog nævnes, at den fænomenologiske og hermeneutiske tilgang kan blive påvirket, da vi har valgt at lave et åbent telefoninterview. Til trods for, at vi har lavet en interviewguide med åbne spørgsmål, er der en risiko for, at vi ved at stille uddybende spørgsmål, med henblik på at få informanten til at forklare sig, ud fra hensigten om at få "fænomenet" til at stå frem, kan vi komme til at påvirke informantens svar. Særligt hvis vi ikke konstant er opmærksomme på at sætte vores egen forforståelse i baggrunden. Det kan diskuteres, om dette overhovedet er muligt i et mundtligt interview, da vi alene ved udformningen af vores spørgsmål tager udgangspunkt i vores egen forståelse af fænomenet.

Den abduktive tilgang i denne masterafhandling tager udgangspunkt i fundene i vores tidligere projekter, vores undren over disse fund og heraf afledte hypotese om, hvorvidt myndighedsrådgivers afgørelser træffes på baggrund af tilfældigheder, personlige

erfaringer, faglige kompetencer eller om der ligger en evidensbaseret viden og forskning bag. ((Barnholdt, Bülow, Jakobsen og Torp: 2017 og 2018)(Tylvad, Hansen og Grimm: 2018)). Der findes med stor sandsynlighed en række hypoteser, som kan besvare vores undren, men i den abduktive tilgang ligger, at vi laver en række observationer (interviews). Disse observationer kan give anledning til ny undren og med udgangspunkt i vores indsamlede empiri, vil vi med hjælp fra udvalgt teori forsøge at drage en slutning til bedste forklaring på vores første undren (Riis 2007).

Dette har ført til udarbejdelsen af vores problemformulering, som vi gennem inddragelse af teori til fortolkningen af vores empiri vil søge at skabe en forståelse af og hermed en besvarelse af vores problemformulering.

I dette afsnit har vi beskrevet, hvilken videnskabsteoretisk tilgang vi har til projektet og hvordan vi herigennem vil forsøge at finde svaret på vores problemformulering. I det næste afsnit vil vi redegøre for afgrænsningen af vores projekt og nogle af de perspektiver, som vi ikke vil behandle i masterafhandlingen.

4.4 Afgrænsning

Til denne masterafhandling har vi formuleret en problemformulering, der er centreret omkring centrale begreber som viden, vidensformer og anbringelsestype. Vi har udformet en interviewguide, der gerne skulle sikre, at den empiri vi indhenter gennem vores interview kommer omkring disse begreber og vores empiriske grundlag således får validitet samt en tyngde, der kan bruges til besvarelsen af vores problemformulering.

Hele myndighedsarbejdet og processen omkring anbringelsen af et barn indeholder mange forskellige aspekter som eksempelvis modtagelse og behandling af underretninger, udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse, ligesom der kan være flere forskellige fagprofessioner involveret. For at kunne gå i dybden med nogle af de, for os, vigtige elementer og for at masterafhandlingen ikke skal blive for omfattende, har vi valgt at lave et nedslag i processen omkring anbringelse for på den måde at få færre fokusområder og dermed afgrænse vores projekt.

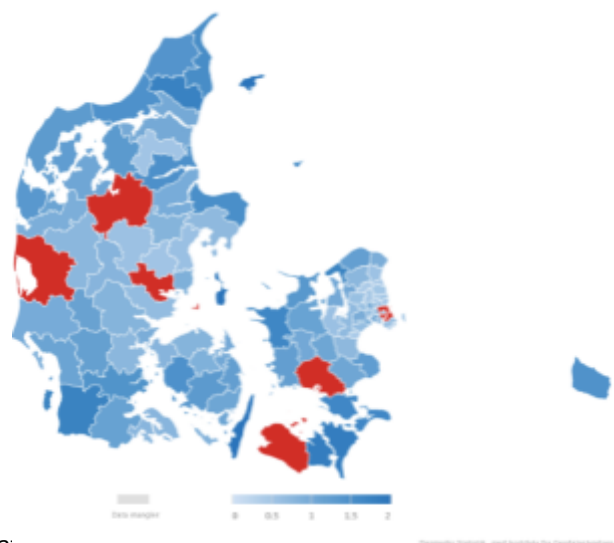
Vi har valgt at tage udgangspunkt i SEL §52 stk. 3, nr. 7⁴, som omhandler anbringelse af et barn i en anbringelsestype jf. SEL §66⁵. Vi har afgrænset projektet til kun at se på myndighedsrådgivere og som genstandsfelt har vi valgt de procedurer, den viden og vidensformer, som myndighedsrådgiveren bruger som grundlag for at vælge anbringelsestype. Vi ser derfor ikke på, hvilke andre typer foranstaltninger, der evt. kunne erstatte beslutningen om en anbringelse, hverken ambulante eller forebyggende, ligesom vi som udgangspunkt heller ikke fokuserer på, hvilke økonomiske incitamenter, der kunne have betydning for valg af anbringelsestype.

Afgrænsningen af emnet til dette projekt har som tidligere nævnt i dette afsnit haft stor betydning for udformningen af vores interviewguide, der skal være bærende for vores empiriske grundlag. Det empiriske grundlag og valg af metode vil vi gennemgå i det følgende afsnit.

4.5 Empiriske grundlag

Som beskrevet i forrige afsnit har vi afgrænset emnet for vores masterafhandling og for at kunne få valide og brugbare data, som empirisk grundlag for masterafhandlingen, har vi måttet overveje, hvilken empiri vi ville indsamle og hvilke metoder vi ville bruge. Dette vil vi redegøre for i det følgende afsnit.

Vores primære empiri er seks semistrukturerede interviews med seks myndighedsrådgivere, som alle arbejder med anbringelse af børn og unge i praksis. I selektionen af vores informanter har vi, for at få størst mulig spredning, kontaktet 6 kommuner geografisk fordelt i Danmark således, at der er interview med myndighedsrådgivere i "udkants" Danmark, i mellemstore byer, i Jylland, på Sjælland og Lolland samt Storkøbenhavn. Dette er visualiseret i

⁴ Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 a

⁵ Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 a

figuren, hvor de udvalgte kommuner er markeret med rødt.

Hver af gruppens tre medlemmer, har givet kontaktoplysninger på udvalgte myndighedsrådgivere. Herefter er der taget telefonisk kontakt til de udvalgte kommuner. Som opfølgning på samtalen har vi fremsendt vores interviewguide sammen med en bekræftelse på den indgåede aftale, som er vedlagt i bilag 2. Forud for interviewet er der indgået aftale om anonymitet, optagelse af samtalen mm., hvorefter telefoninterviews er gennemført.

I fire kommuner havde vi direkte kontakt til myndighedsrådgiverne, mens vi i én kommune har kontaktet en teamleder i Børne- og Familieafdelingen og bedt teamlederen om, at etablere en kontakt til en myndighedsrådgiver. I den sidste kommune havde vi kontakt til en anbringelseskonsulent, som formidlede kontakt til en myndighedsrådgiver. Dette giver selvfølgelig anledning til forskellige bias, da vi ikke ved, hvilke udvælgelseskriterier teamlederen og anbringelseskonsulenten har haft. Har de valgt at sætte os i kontakt med rådgivere, de vidste ville give en bestemt type svar, vil dette kunne påvirke vores empiri. Hvis rådgiverne selv har budt ind på opgaven, fordi de har noget på hjertet, vil dette også kunne påvirke vores empiri. Dette har givet anledning til, at vi i vores kodning og valg af citater til analysen vil være opmærksomme på, om myndighedsrådgiverne udtaler sig kritisk ift. eksempelvis organisation eller ledelse for at sikre så valid data, som muligt.

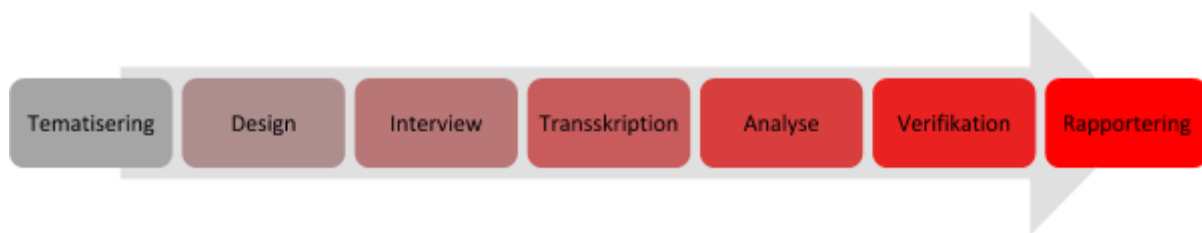
4.5.1 Valg af kvalitativ metode

Vores problemstilling er todelt, idet første del omhandler, hvilken viden og vidensformer myndighedsrådgivere anvender i deres vurdering, når der skal træffes beslutning om, hvilken anbringelsestype der er bedst egnet til det enkelte barn og den anden del omhandler udviklingsmuligheder i forhold til at sikre, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag. Beskrivelsen af myndighedsrådgivernes praksis søges besvaret gennem konkrete eksempler og personlige beskrivelser af, hvordan de træffer beslutning om anbringelsestype og deres personlige input til, hvordan denne praksis kan optimeres. Vi har derfor valgt at lave dybdeinterviews.

4.5.2 Interview ud fra Kvales 7 trin

Vi har således valgt, at vores primære empiri i denne masterafhandling skal komme fra 6 semistrukturerede interviews fra myndighedsrådgivere. Dette for at opnå en dybere forståelse for myndighedsrådgivernes praksis, når de skal træffe valg af anbringelsestype. Vi ønsker at få kendskab til informanternes oplevede virkelighed, som vi er bevidste om, ikke nødvendigvis er den faktiske virkelighed, men kan være præget af, hvad de ønsker at gøre samt hvordan de gerne vil fremstille sig selv eller deres handlinger. Deres svar vil altid være farvet af deres holdning, viden, optik, baggrund, erfaring mm, men det er netop disse praksisnære fortællinger, som vi ønsker at få kendskab til.

Kvale opstiller syv trin, som en interviewundersøgelse gennemløber, hvilket vi har valgt at anvende i forløbet. (Kvale 2009). Vi har valgt at anvende disse for at opkvalificere vores interviews og vil i det næste afsnit løbende kvalificere vores proces ved hjælp af Kvales syv trin.

Figur 5 De syv faser af en interviewundersøgelse jf. Kvale. (Jakobsen, Tylvad & Bülow 2019)

Som udgangspunkt har vi haft en fænomenologisk tilgang, fordi vi gerne vil forstå myndighedsrådgivernes perspektiv og har valgt semi-strukturerede interviews med åbne spørgsmål, som omhandler myndighedsrådgivernes praksis. Spørgsmålene er præfabrikerede, men med mulighed for fordybelse og fleksibilitet omkring særlige emner. Interviewet har explorativ grad, idet vi gerne vil undersøge informanternes (myndighedsrådgivernes) egen praksis, meninger og holdninger, der for os er ukendte.

Vi er bevidste om, at vi i vores empiri indsamler myndighedsrådgivernes egne fortolkninger, som vi så fortolker videre på. Kvale er af den opfattelse, at vi ikke finder den rigtige fortolkning af vores søgen efter, hvilken viden og hvilke vidensformer

myndighedsrådgiveren anvender i deres vurdering, når der skal træffes beslutning om, hvilken anbringelsestype der er bedst egnet for det enkelte barn eller ung, men vi får én fortolkning fra hver af vores informanter. (Kvale, 2009). Vi er bevidste om, at det selvfølgelig også spiller ind, at interviewene bliver optaget samt at vi i den interpersonelle situation, som interviewet udspiller sig i, selv kan være med til at påvirke svarene samt kvaliteten. Replikationen er ikke stor i vores projekt, fordi der i interviews sker noget med begge parter og dermed kan det ikke blive helt det samme ved en evt. gentagelse. Forforståelsen hos interviewer er også i spil, men vi har forsøgt at mindske dette mest muligt, hvilket vi vil komme nærmere ind på i det følgende.

Vi har således udarbejdet en interviewguide (trin 1), hvor vi har udformet de spørgsmål, som vi mener vil kunne hjælpe til at belyse problemstillingen. I interviewguiden, som er vedlagt i bilag 1, er der således spørgsmål, der konkret spørger ind til benyttelse af procedure, indhentning af informationer til brug for en anbringelsessag, forholdet mellem procedure og erfaring, ensartethed i praksis, viden fra forskning samt forslag til udvikling af praksis. I udarbejdelsen af spørgsmålene har vi forsøgt at holde spørgsmålene åbne således, at myndighedsrådgiverne i deres svar har haft mulighed for at komme med et konkret eksempel samt uddybende svar. Vi har i forvejen mange forestillinger om emnet, men vil gerne have dem eksemplificeret og konkretiseret, så vores subjektive opfattelser får minimal indflydelse (trin 2). Ved det semistrukturerede interviews kan vi også spørge uddybende ind, hvis informanten udtaler sig om noget, som vi ikke har forudset.

Interviewene er gennemført telefonisk (trin 3) og hver gruppedeltager har gennemført to interview. I gruppen har vi forskellige fagprofessioner, idet der er to pædagoger og en socialrådgiver. De forskellige fagprofessioner kan være en fordel, idet hver fagprofession kan have forskellige faglige fokusområder, men dette kan ligeledes være en ulempe, idet fagprofessionernes forskellige fokus kan give forskelle ift. de uddybende spørgsmål i løbet af interviewet. Tilgangen med telefoninterview er primært valgt ud fra et tidsmæssigt perspektiv, men det har den fordel, at der ikke sker en påvirkning som følge af tilstedeværelse i samme rum. En ulempe ved denne form for interview er, at vi ikke har haft mulighed for at observere vores informanter og deres kropssprog samt fornemme stemningen i lokalet. Vi har derfor kun kunne fornemme deres betoning, da vi

efterfølgende genhører optagelserne, idet der er lavet optagelse af alle interviews og efterfølgende er der sket transskription deraf (trin 4) og disse er vedlagt i bilag nr. 3 til 8. Efter transskriptionerne har vi foretaget en åben kodning og dermed igangsat en foreløbig kontekstrelateret kategorisering, idet vi har arbejdet med foreløbige kategorier, egenskaber og dimensioner. Oversigten herover ses i bilag 9, samt i nedenstående figur som visualisere vores kodning.

Visuel oversigt over vores kategorisering

• Opbygning og organisering	• Pres til valg af anbringelsestype
• Erfaringsviden	• Juridiske problemstillinger
• Ensartet praksis	• Matchning
• Tilgængelighed og orientering i forskning	• Gode idéer til - og eksempler på hvad der virker godt i praksis
• Typer af viden som de indhenter	• Sammenbrud i anbringelser
• Børnesyn / inddragelse	• Sparring og supervision
• Dilemmaer i praksis	

Figur 6 (Jakobsen, Tylvad & Bülow. 2019)

Begrundelsen for transskriberingen og diverse kodninger er, at vi skal bruge nøjagtige citater til brug for analyse (trin 5). Heri afgøres det ud fra vores problemstilling, hvilke analysemetoder der er relevante ift. det indsamlede materiale. Transskriptionen af interviewene fra den mundtlige til den skriftlige form strukturerer interviewene i en form, der egner sig til nærmere analyse og det i sig selv udgør første del af den analytiske proces. Det sjette trin omhandler verifikationen og vi vurderer, at validiteten er høj, idet vi har fået undersøgt, hvad vi ønskede. Modsat er reliabiliteten ikke stor, da der ved interview, er stor

interpersonel påvirkning og dermed vil en gentagelse formodentlig ikke give nøjagtig samme resultater. Generaliserbarheden af interviewene er vi opmærksomme på, ikke bare kan overføres til alle andre myndighedsrådgivere, men idet vi har valgt 6 forskellige kommuner fordelt geografisk over Danmark og med variation i størrelse, har vi forsøgt at forøge den. Endelig er sidste trin rapporteringen og denne er ikke bare transskriptionen, men mere denne masterafhandling, hvori resultaterne fra interviewene fremgår.

4.6 Analytisk tilgang

Dette var lidt om metoden ift. gennemførelsen af vores interviews og vi vil nu give en kort fremstilling af, hvilken struktur vi har valgt ift. analysen af vores empiri.

Som beskrevet ovenfor, har vi transskriberet vores interviews og lavet en kodning med udgangspunkt i forskellige temaer, som vi tænker giver direkte besvarelser, der kan bruges i vores analyse og hermed besvarelse af vores problemformulering.

I selve analysen vil vi veksle i mellem teori og konkrete citater fra vores interview, som vi vil bruge til at undersøge vores hypotese og deraf afledte problemformulering. Vi vil bruge teorien til at undersøge, om empirien understøtter vores hypoteser eller om der dukker andre uafklarede spørgsmål op. Analysen skal således medvirke til at frembringe de væsentligste temaer, ligheder og forskelle i vores empiri, der understøttes af teorien. Vi vil afslutte vores analyse med en konklusion, der besvarer vores problemformulering.

Vi har nu beskrevet, hvordan vi vil operationalisere vores masterafhandling med henblik på besvarelse af vores problemformulering. Men ud over overvejelser omkring det faglige indhold, genstandsfelt og metode har vi også gjort os overvejelser omkring de etiske perspektiver, der dukker op i forbindelse med udarbejdelsen af denne masterafhandling, hvilket vi vil se på i det følgende afsnit.

4.7 Etik

I ovenstående afsnit har vi blandt andet redegjort for det kvalitative interview, som den metode vi har valgt til indsamling af empiri til denne afhandling. Men når man foretager et interview, dukker der også en række etiske overvejelser op. Dem vil vi blandt andet kigge på i det følgende afsnit.

Vi vil i starten af dette afsnit kort berøre etikken i den socialfaglige praksis og herefter komme nærmere ind på de refleksioner og etiske overvejelser, vi har gjort os forud for vores interview og valg af informanter.

Der er etik i alt, hvad vi mennesker foretager os, i måden vi omgås på, taler til hinanden og etikken er et vigtigt parameter i den socialfaglige praksis. Hver dag træffer myndighedsrådgivere beslutninger, som kan have afgørende betydning for et andet menneskes liv. Der er i lovgivningen udstukket retningslinjer, som er med til at sikre det enkelte menneskes retssikkerhed, men derfor kommer en myndighedsrådgiver ikke uden om ind imellem at stille sig spørgsmålet - er det nu det rigtige, jeg gør.

Hvad vi professionelle kan synes rigtigt, kan virke meget indgribende og uforståeligt for de mennesker, der bliver påvirket af afgørelsen. Men vi har pligt til at handle og sikre trygge forhold for de mest udsatte borgere. Et andet etisk perspektiv i myndighedsrådgiveres arbejde blev tydeliggjort med Barnets reform og det børnesyn, der ligger til implicit i Barnets reform, som handler om inddragelse af børnene, som en aktiv part i deres egen sag.

En af de mere afgørende etiske overvejelser for os i forbindelse med denne masterafhandling var, at vi ikke ville ud og finde fejl i praksis. Inspireret af Agyris' teori om single loop og double loop learning (Illeris 2017), vil vi derfor gerne indtage en udviklende tilgang til praksis og i stedet forsøge at finde frem til, hvad der ligger bag myndighedsrådgivernes afgørelser og måske finde inspiration til handleanvisninger, der kan give anledning til udvikling af den socialfaglige praksis. Elementer som fx nyttige redskaber, metoder eller tilgange, der kan være med til at øge sandsynligheden for, at alle myndighedsrådgivere træffer afgørelse om valg af anbringelsestype på et fagligt grundlag og derved minimere sandsynligheden for, at beslutningen ikke afhænger af den enkelte myndighedsrådgivers personlige holdninger.

Før vi gik i gang med vores interview, skulle vi udvælge nogle informanter. Vi har valgt at kontakte kommuner, som vi hver især havde en samarbejdsrelation til i forvejen for at lette indgangen og kontakten til myndighedsrådgiverne. Vi talte om, hvilken betydning, det kunne have for vores relation til den pågældende kommune. Men da vi ikke var ude og lede efter

fejl, var det vores overbevisning, at det ikke ville have nogen betydning, at vi havde en forbindelse til de udvalgte kommuner.

Efter vi blev færdige med vores interview, havde vi refleksioner over vores interviewteknik og vi var blevet særligt opmærksomme på, at der enkelte steder i vores interview var spørgsmål, der i mere eller mindre grad blev ledende, da vi som interviewer blev optaget af samtalen og gerne ville hjælpe informanterne på vej. Vi har gennemgået vores interview og sikret os i kodningen, at de spørgsmål, der havde karakter af at blive ledende, ikke er medtaget i vores kodning.

Vi har indtil nu set på, hvilke metoder vi vil anvende i masterafhandlingen og hvilke overvejelser, vi har gjort os om vores tilgang til arbejdet med indsamlingen af empiri. Vi vil i det følgende afsnit beskrive, hvilke teorier vi vil bruge til at analysere empirien.

5. Teori

I dette afsnit vil vi kort beskrive de teorier, som vi vil bruge til at analysere vores indsamlede empiri. Teorierne omkring vidensformer har vi, som beskrevet tidligere, valgt ud, før vi indhentede empirien. Disse teorier benyttes i analysen til besvarelse af første del af vores problemformulering. Teorierne omkring relationsprofessioner, matchning samt samskabelse og mulighedsrum anvendes i analysen af vores underspørgsmål i problemformuleringen og er først valgt ud efter gennemlæsning og kodning af vores empiri.

5.1 Vidensformer

Når vi har valgt at beskrive vidensformer i socialfaglig praksis, så er det med henblik på at identificere, hvilke vidensformer, der ses i vores empiri. Vi tager først og fremmest udgangspunkt i Kildedal og Laursens vidensfigur, som skitserer den viden, der ligger i og udenfor en organisation. Figuren er delt op i to søjler. Søjlen til venstre identificerer den teoretiske viden, som er skabt gennem forskning og anvendes i arbejdet med børn og unge som anerkendte metoder og begreber samt den empiribaserede viden, der er opnået gennem forskning og undersøgelser og til sidst den evidensbaserede viden, som er rankede forskningsresultater.

I den højre søjle ligger de vidensformer, der handler om praktiker erfaringer, herunder uddannelse og praksis erfaringer samt fællesskabets praksis erfaringer, som er den forhandlede erfaringsviden mellem professionelle og endelig den viden klienten bidrager med.

Vidensformer <small>(viden - om børn og unge, viden - om interventioner)</small>	O R G A N I S A T I O N E N S V I D E N	Vidensformer <small>(erfaringer- fra, viden –" om verden")</small>
Teoretisk viden Skabt gennem anerkendt forskning - forklares gennem anvendelsen af anerkendte begreber og modeller <i>(Kan være handleanvisende (praksisteori))</i>		Praktiker erfaring Individuelle erfaringer, (uddannelse og praksis)
Empiribaseret viden Om bestemte områder af virkeligheden fremforsket med anerkendte metoder		Praksis Fællesskabets erfaringer "Forhandlet" fælles normativt og vidensmæssigt fællesskab (medarbejdere, leder mv.)
Evidensbaseret viden Rankede empiriske forskningsresultater		Klientens viden Den viden, og de erfaringer klienten besidder om sig selv og den professionelle praksis

Figur 7. Kildedal og Laursen 2014

Maria Appel Nissen har fokus på, hvordan viden er med til at udvikle kvaliteten af det sociale arbejde og introducerer fem forskellige former for viden i det socialfaglige arbejde: erfaringsbaseret viden, forskningsviden, professionsviden, borgernes viden og kontekstuel viden. (Nissen 2015). I denne masterafhandling har vi valgt at fokusere på de tre nedenstående vidensformer, da de typisk optræder i den socialfaglige praksis. Vi ønsker at undersøge, hvilken viden myndighedsrådgiverne anvender og vi tænker, at netop disse tre vidensformer vil være hjælpsomme i analysen, til at identificere hvilken viden eller andre faktorer, der ses anvendt i myndighedsrådgivernes socialfaglige praksis.

5.1.1 Erfaringsbaseret viden

Den erfaringsbaserede viden bygger grundlæggende på de erfaringer, vi gør os gennem livet. Erfaringsbaseret viden omhandler ikke kun vores faglige erfaringer, men også vores personlige erfaringer, begge former for erfaringer opstår i samspil med andre gennem hele livet. Når vi taler om erfaringsbaseret viden, kan det være svært at skille ad, hvad der er

viden og hvad der er erfaringer, hvorfor det ofte omtales som tavs viden. Den viden eller de erfaringer vi gør os, reflekterer vi over både alene og i samspil med andre, fx kollegaer, hvilket er med at udvikle den erfaringsbaserede viden og over tid kan det føre til automatiserede handlinger, som vi kan have svært ved at forklare. Derfor er det vigtigt, at vi bevarer vores undren, så vi løbende reflekterer over vores erfaringer og hele tiden er åbne overfor at lære nyt. (Nissen 2015) I masterafhandlingen har vi i interviewene med myndighedsrådgiverne fået flere udsagn omkring, at de reflekterer over deres erfaringer sammen med kolleger, ledere og andre fagprofessioner, hvilket vi vil komme nærmere ind på i analysen.

I den erfaringsbaserede viden bidrager borgeren, i vores masterafhandling er borgeren barnet eller familien, med viden om sig selv, men også med viden om den professionelle praksis. (Kildedal og Laursen 2014) Nissen beskriver familiens viden som vigtig, da den skal bruges til at forstå familiens situation og dermed skabe et grundlag for at vurdere, hvilken indsats der er behov for og herunder hvilke ressourcer og forandringspotentialer, der er til stede i familien. Hvis vi er i stand til at reflektere over familiens og vores egne erfaringer, så kan der opstå ny viden. Her spiller vores egne erfaringer ind, da de har betydning ift., om vi er i stand til at leve os ind i familiens situation samt være nysgerrige overfor det, som vi ikke selv har erfaringer eller viden om. Hvis vi formår dette, så kan familiens viden være med til at forandre vores forståelse og eventuelle fordomme. (Nissen 2015)

5.1.2 Forskningsbaseret viden

Den forskningsbaserede viden, som har sit afsæt i den erfaringsbaserede viden bygger iflg. Kildedal og Laursens vidensfigur på teoretisk, empiribaseret viden og evidensbaseret viden, som det fremgår af venstre kolonne i vidensfiguren. (Kildedal og Laursen 2014). Nissen er enig i, at den forskningsbaserede viden bygger på teori og empiri, hun omtaler det tredje element som metode. (Nissen 2015).

Kildedal og Laursens teoretiske og empiribaserede viden har vi valgt at forklare med udgangspunkt i Nissens teori. Den teoretiske viden bruges til at danne antagelser om sociale problemstillinger, samt til at skabe en forståelse af tingenes sammenhæng, således at der opstår ny teoretisk viden, som kan hjælpe os til at forstå en konkret problemstilling.

(Kildedal og Laursen 2014 og Nissen 2015) Det betyder for myndighedsrådgiverne i vores masterafhandling, at de kan inddrage teoretisk viden til at forstå en problemstilling i familien, hvilket kan kvalificere deres afgørelser, som her er valg af anbringelsestype.

Den empiribaserede viden handler om indsamling af informationer ud fra valgte metoder, som gennem teoretisk analyse kan skabe en forståelse af tingenes sammenhæng og dermed udvide vores viden. Metoderne er de tilgange, som man vælger til at undersøge virkeligheden. Den metodiske tilgang, som vælges i forskningsbaseret viden, har betydning for hvilken form for viden, man får. (Nissen 2015).

Kildedal og Laursen taler, som tidligere nævnt, ikke om metoder, men om evidensbaseret viden, som er empirisk viden, der er blevet tillagt særlig værdi gennem en forsknings bestemt ranking. (Kildedal og Laursen 2014)

I det socialfaglige arbejde er det vigtigt at forholde sig til, at den forskningsbaserede viden ikke nødvendigvis er sand viden, da det er viden, der er produceret med udgangspunkt i en bestemt metode, bestemt teoretisk udgangspunkt og undersøgelse af et bestemt udsnit af virkeligheden. Den forskningsbaserede viden kan, i den socialfaglige praksis, anvendes til at forstå og reflektere over den viden, der er en del af praksis. (Nissen 2015).

5.1.3 Professionsviden

Professionsviden er den samlede viden, der ligger i begge søjler i vidensfiguren (Kildedal og Laursen 2014) og er kendetegnet ved, at det er den viden, der anvendes til at løse en bestemt opgave indenfor et særligt område. (Nissen 2015). Det kendetegner desuden professionsviden, at den i sin anvendelse ofte møder komplekse problemstillinger, der ikke lader sig løse gennem ensrettede og rutineprægede løsninger. Det betyder, at den professionelle altid er i vidensunderskud pga. opgavernes kompleksitet. Den professionelle må derfor trække på flere typer viden for at kompensere for dette, for således at tilegne sig viden og reflektere over den, for at opnå en tilstrækkelig professionsviden til at kunne løse de komplekse opgaver. Derfor er professionsviden en kombination af erfaringsbaseret viden, forskningsviden og borgernes viden, som bruges til at løse de sociale problemstillinger gennem rådgivning, behandling, tilbud om støttende foranstaltninger mm.

De enkelte vidensformer kan ikke stå alene uden, der opstår en risiko for, at den professionelle mister sin professionalisme (Nissen 2015)

Når vi kigger isoleret på socialrådgiverne som fagprofession, så tillægger Ejrnæs det betydning, at socialrådgiverne er en forholdsvis ny fagprofession, de er tidligere blevet kaldt semiprofessionelle, fordi de ikke havde en lang videregående uddannelse og deres uddannelse gav dem ikke en højt specialiseret viden på linje med fx læger og psykologer. Desuden har de ikke i kraft af deres uddannelser monopol på bestemte stillinger, da de sjældent kun kan besættes med socialrådgivere. Denne viden kan have en betydning ift. at snakke om professionsviden. (Ejrnæs 2017).

Som beskrevet ovenfor, så spiller alle de tre vidensformer, som vi har valgt at beskrive en væsentlig betydning i den socialfaglige praksis. For alle de tre vidensformer, vi har beskrevet, gør det sig gældende, at refleksion har en afgørende betydning for effekten af vidensformerne, da de sociale problemstillinger er komplekse og derfor ikke kan løses med rutineprægede løsningsmodeller. I det næste afsnit vil vi inddrage teorien omkring relationsprofessioner af Morten Ejrnæs.

5.2 Relationsprofessioner

Når vi har valgt at beskrive teori omhandlende redskaber til forståelse og forklaring af myndighedsrådgivernes praksis og herunder udfordringer ift. uenighed i praksis, er det med et ønske om bedre at kunne forstå de udsagn, vi har indhentet via vores empiri.

Morten Ejrnæs har i en empirisk undersøgelse påvist, at pædagoger er karakteriseret ved at være uenige om helt centrale spørgsmål i det pædagogiske og sociale arbejde. Nøjagtig samme tendens er gældende for andre relationsprofessioner som fx. socialrådgivere. (Ejrnæs 2006) Ud fra denne undersøgelse udleder han, at uddannelsen altså ikke sikrer, at man har en bestemt holdning til, hvornår man skal iværksætte foranstaltninger overfor et barn, herunder hvornår man fx skal anbringe det. Det betyder, at faglighed således ikke kan bestå i, at den særegne fagkyndighed sikrer, at fagpersoner har ensartede holdninger til den socialfaglige praksis, og at uddannelsen af relations professionelle ikke giver udøveren et

videnslager, der garanterer ensartede holdninger og handlemønstre. (Ejrnæs 2016) Dette tydeliggør han ved at udtale: *“at ensartede holdninger og afgørelser kan altså ikke fremhæves som et særligt kendetegn for relationsprofessionerne (...) og at uenighed er et grundvilkår for socialt, sundhedsmæssigt og pædagogisk arbejde”*. (Ejrnæs 2016:150)

Denne uenighed inddeler Ejrnæs i tre forskellige typer. Uenighed der skyldes forskelle i informationsniveau, uenighed der skyldes manglende regler eller uklarhed samt uenigheder der skyldes forskellige personlige holdninger. De to første typer af uenighed bør man forsøge at eliminere via information og kurser, mens den sidste form for uenighed ikke kan overvindes, idet de er knyttet til værdier og følelser, som ikke grundlæggende lader sig ændre. (Ejrnæs 2016)

Det er derfor essentielt, at relationsprofessionerne kan identificere uenigheder baseret på værdimæssige eller moralske uoverensstemmelser og erkender, at modstridende holdninger skal accepteres og håndteres med respekt for, at der kan eksistere andre holdninger end ens egne. Hvis dette bliver legitimeret og accepteret kan det bruges konstruktivt, da der hermed opstår en mulighed for at gøre sig forestillinger om, hvordan mennesker, med anderledes holdninger end ens egne, ser på andre mennesker og konkrete problemer. (Ejrnæs 2016)

5.3 Teori omkring matchning

I vores empiri var der flere af vores informanter, der pegede på vigtigheden af et godt match ved en anbringelse. Derfor vil vi herunder komme ind på nogle teoretiske betragtninger i forhold til matchet mellem barn og anbringelsessted.

Ankestyrelsen udgav i 2018 en undersøgelse om kontinuitet i anbringelsen og i undersøgelsen udleder Ankestyrelsen, at: *“Det er ifølge kommunerne og plejeforældrene, der deltog i interview, afgørende, at man sikrer det rigtige match fra start af for at forebygge skift.”* (Ankestyrelsen, 2018)

I Socialstyrelsens viden- og inspirationskatalog om specialiserede plejefamilier fra 2014 er der også fokus på matchning og der har været lavet et udviklingsprojekt, hvor formålet var, at se på matchningsproceduren i forbindelse med anbringelse i plejefamilier. Socialstyrelsen skriver i kataloget:

“Samlet set peger erfaringerne fra udviklingsprojektet på, at systematiske procedurer og klarere retningslinjer og ansvarsfordeling styrker matchningsprocessen og dermed bidrager til at sikre familieplejeforløb, der udvikler børn og unge i en positiv retning, sikre kontinuitet og forebygge uplanlagte skift i anbringelserne.” (Socialstyrelsen, 2014)

Erfaringer fra undersøgelse og udviklingsprojekt peger altså begge på, at matchningen er et vigtig parameter, når der skal vælges et anbringelsessted til et barn eller en ung. Men hvad er det så, der er så vigtigt i matchet?

Axel Honneth og Hanne Warming peger på, at anerkendelses teori og empowerment teori er 2 vigtige elementer, der kan være grundlaget for at skabe det gode match.

Honneths teori er centreret omkring menneskets grundlæggende behov for at føle anerkendelse og livskvalitet for at opnå social integration. Ifølge Honneth findes der 3 former for anerkendelse, ligesom der også er 3 former for krænkelser, med modsatte effekt. (Willig 2003). De 3 anerkendelser Honneth opererer med og som vurderes som en forudsætning for det gode match er:

- Kærlighed (Følelsen af at blive mødt med omsorg og empati)
- Moderne lovgivning (Følelsen af at blive mødt med respekt og ligeværdighed og som et menneske med rettigheder)
- Social værdsættelse/anerkendelse (Følelsen af at blive værdsat i et socialt fællesskab)

Set i et matchningsperspektiv vil en forudsætning for det gode match således være, at et barn eller en ung, der bliver anbragt får mulighed for at føle de 3 former for anerkendelse der, hvor det bliver anbragt.

Hanne Warming har i sin forskning og empowerment teori fokuseret på barnets og forældrenes reelle inddragelse i processen omkring matchning og anbringelsen af barnet. Det vil sige, at barnet og forældrene anerkendes og føler sig set, inddraget og imødekommet i processen. Hanne Warming tager udgangspunkt i børneperspektivet, som hun inddeler i 3 forskellige perspektiver.

- Udefra perspektiv - et voksent menneskes perspektiv på et barns eller en ungs behov
- Et tilstræbt indefra perspektiv - et voksent menneskes forsøg på at sætte sig ind i barnets eller den unges situation/behov
- Indefra perspektiv/barnets perspektiv, barnet eller den unge giver udtryk for egen situation/behov

(Warming 2011)

Teorien om Empowerment tager udgangspunkt i idealet om, at alle mennesker har ret til indflydelse på beslutninger, der vedrører deres eget liv. De tre perspektiver er derfor vigtige i inddragelsen i arbejdet med børn og unge, så den professionelle hele tiden er bevidst om, hvad man baserer sin viden om barnet på. Ligesom den professionelle også skal være bevidst om, hvornår det, ud fra et etisk synspunkt, er forsvarligt at inddrage barnet. Det er ligeledes vigtigt, at barnet hele tiden er klar over formålet med og rammerne omkring inddragelsen, ligesom det er vigtigt, at barnet ved, at det kan sige fra. (Ibid)

Ifølge Honneth og Warming er der således flere elementer, der er vigtige i matchet mellem barn og anbringelsessted.

Vi har i det ovenstående afsnit om matchning beskrevet hvilke elementer, der kan påvirke matchet ift. en anbringelse. Vi vil i det næste afsnit inddrage teori ift. den samfundsmæssige kompleksitet, som vores informanter navigere i, når de skal finde det bedste match, hvis de træffer afgørelse om fx anbringelse.

5.4 Samskabelse og mulighedsrum

Ovenstående har vi gennemgået forskellige teorier, som vi finder relevante ift. besvarelsen af vores problemformulering. Vi vil derfor se på, hvilken kontekst vores informanter navigerer i, i den socialfaglige praksis, idet flere af vores informanter har indikeret at de oplever udfordringer ift. "tid". Behovet for mere tid kommer bl.a. til udtryk i nedenstående citater, hvor informanterne udtaler: *"Så skulle jeg have noget mere tid. Eller nogle færre sager, altså arbejdsmængden står ikke mål med arbejdstiden - som i overhovedet!"* (Bilag 4:12) eller: *"Mere tid, færre sager, mere tid"* og fortsætter: *"Det er ikke noget særlig nyt under solen, så det med viden, jeg synes ikke, at jeg får nok ny viden, ny faglig viden."* (Bilag 8:14)

Vi finder det derfor relevant at inddrage teori ift. den samfundsmæssige kompleksitet, som de navigerer i, hvor de skal træffe kvalificerede afgørelser om valg af anbringelsestype.

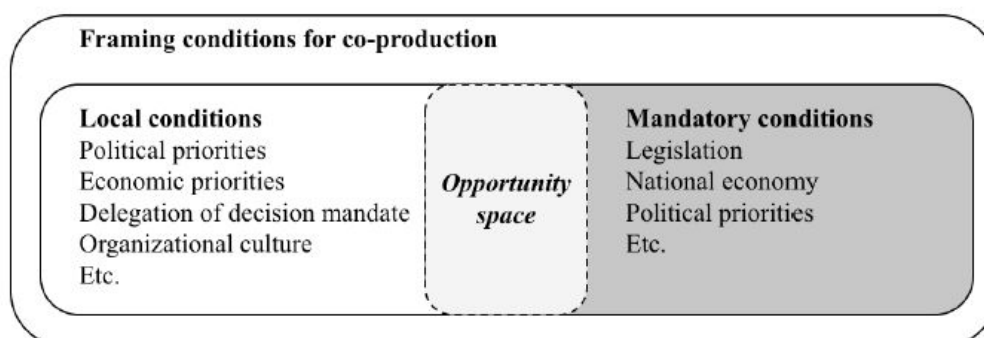
Jensen og Krogstrup beskriver, at vi befinder os i en øget samfundsmæssig kompleksitet, som resultat af New Public Management, hvilket har medført et styringsmæssigt paradigmeskift til New Public Governance. (Krogstrup 2019)

Styringsformen i New Public Governance er Collaborative Governance, hvilket vi på dansk oversætter til *samskabelse*. Samskabelse udmøntes forskelligt afhængigt af situationen, men dækker grundlæggende over: *"mobilisering af menneskelige ressourcer i netværk med henblik på at øge virkningerne af den offentlige sektors indsats."* (Krogstrup 2019:13)

Samskabelse i det offentlige stiller nye krav på alle niveauer, lige fra det politiske system, forvaltningen, medarbejderne fra direktionen til ledere, mellemlider og frontmedarbejdere, idet brugeren eller i denne afhandling barnet er det centrale udgangspunkt for co-produktion. Co-produktion og dermed brugerinvolvering er primært et ideologisk begreb, som omhandler den offentlige sektors evne til at realisere både individuelle og organisatoriske målsætninger. Hertil benyttes begrebet Capacity Building, som kendetegnes ved en kvalitetsudvikling, hvor "træfsikkerheden" i forhold til "løsningen" af, her barnets, problemer øges. (Krogstrup 2019).

“Capacity Building er en dynamisk og dialektisk proces, hvor nøglen er “learning by doing”. Brugere involveres og derved bliver de bedre til at blive involveret, ligesom frontmedarbejderne bliver bedre til at involvere. Man kan tale om en løbende kvalificeringsspiral for co-produktion.” (Krogstrup 2019:62). Frontmedarbejdernes evne til involvering eller inddragelse af barnet hænger sammen med ovenstående teorier om matchning mm.

I vores masterafhandling har vi interesseret os for, om myndighedsrådgiverne inddrager viden og vidensformer i deres socialfaglige praksis og i Jacob Brix’s forelæsning på MBU d. 4. april 2019 omhandlende samskabelse og mulighedsrum, forklarer han, at den offentlige sektor skal organiseres således, at det er muligt for bl.a. frontmedarbejderne at “finde tid” til at blive opdateret, inddrage, fordybe sig i undersøgelser, vidensdele mm, hvilket skal forhandles på plads med lederne. Denne tankegang er illustreret i nedenstående figur.

Figur 8. Identifying the opportunity space for co-production Krogstrup & Brix 2019a.

Opportunity space eller mulighedsrummet på dansk er det råderum, som vores frontmedarbejder, i denne afhandling myndighedsrådgiverne, skal forhandle på plads således, at de netop har tid og mulighed for bl.a. at blive opdateret og forblive opdateret ift. til den seneste forskning og teori om målgruppen, idet de således vil være klædt bedre på ift. at inddrage som beskrevet i en kvalificeringsspiral for co-produktion.

Vi har nu gennemgået de teorier, som vi finder relevant at inddrage i analysen af vores todelte problemformulering. Vi vil i det efterfølgende afsnit begynde på vores analyse med inddragelse af ovenstående teorier.

6. Analyse

Med udgangspunkt i teorien omkring vidensformer, som vi har beskrevet i ovenstående teoriafsnit, vil vi i dette afsnit foretage en analyse af vores indsamlede empiri til besvarelse af første del af vores problemformulering.

6.1 Viden og vidensformer

Viden og vidensformer er centrale begreber i vores problemformulering og vi vil derfor i det følgende afsnit være undersøgende på, hvilken viden og vidensformer vores informanter bruger som grundlag for at træffe afgørelse om valg af anbringelsestype eller om der eventuel er fravær af viden eller vidensformer i vores informanternes beslutningsgrundlag.

Vi vil starte med at se på, hvilke vidensformer informanterne pegede på, som grundlag for deres beslutninger. I vores teoriafsnit har vi fokuseret på tre forskellige vidensformer. Den erfaringsbaserede viden, den forskningsbaserede viden og professionsviden. Vi skriver i teoriafsnittet, at det er vanskelig at sondre mellem erfaring og viden i den erfaringsbaserede viden. Jo mere erfaring man får og jo mere man reflekterer over erfaringerne, jo mere viden kommer vi i besiddelse af. I vores interview er det tydeligt ved flere af vores informanter, at de bruger deres erfaringer, som grundlag for deres beslutninger om anbringelsestype. Fx udtrykker en informant følgende: *“(...)det er individuelt, vi er jo forskellige, vi er også forskellige i alder ikk os, så erfaring i det hele taget livserfaring og ikke kun faglig erfaring også livserfaring gør jo også meget i det her.”* (Bilag 8:11)

En anden informant udtaler: *“Man har jo ret hurtigt jo længere tid man har siddet på denne her stol, jo hurtigere er vi jo også til at se, hvad er det her for et barn og hvilken vej vi skal gå.”* (Bilag 6:6) og fortsætter kort efter med at sige: *“Det er meget erfaringsbaseret.”* (Ibid)

Ovenstående citater er eksempler på, hvordan vores informanter beskriver, at erfaringsbaseret viden kan opstå på flere domæner samt at det er en viden, der udvikles hele livet. Hvis man ser på det i et kritisk perspektiv, vil grundlaget for beslutninger truffet

på erfaringsbaseret viden være afhængig af, hvilke erfaringer den enkelte myndighedsrådgiver har med sig gennem livet og ikke mindst i sin karriere, som det næste citat er et eksempel på. Her siger informanten: *“I forhold til anbringelse og så er min erfaring også bare at, og derfor går jeg også lidt med erfaringen... at det er.... at det oftest er bedst i plejefamilier.”* (Bilag 7:6)

Her fremgår det tydeligt, at informanten har erfaringer omkring anbringelse i plejefamilier og det er denne erfaring, der er med til at danne grundlag for fremtidige valg af anbringelsestype. Igen vil erfaringerne og den viden, som opnås her være afhængig af, hvor længe man har arbejdet med denne type sager og hvilke resultater, den pågældende myndighedsrådgiver oplever. Vores informanter fortæller også, hvordan de trækker på andre fagpersoners erfaring og bruger dette i grundlaget for deres afgørelser for at understøtte deres egne erfaringer og valg. Dette foregår ofte i sparring med kollegaer, men der kan også sparreres med personer, der har en specialviden - eller erfaring som fx psykologer, matchningskonsulenter, socialfaglig koordinator, VISO eller leder. Der er kun en enkelt kommune, der oplyser, at de modtager teamsupervision og på den måde har planlagt fælles sparring.

I det følgende eksempel fortæller en informant, hvordan familieplejekonsulenterne har en betydningsfuld rolle i forbindelse med valg af anbringelsestype i deres kommune. *“Vi får jo også anbefalinger med fra familieplejekonsulenterne, som jo har års, års, års erfaring”.* (Bilag 7:16) Eller den følgende informant, som arbejder tæt sammen med en matchningskonsulent, når der skal findes anbringelsessted til et barn eller ung: *“...de (matchningskonsulenterne) kender også nogle steder i forvejen, kan man sige, og de har nogle erfaringer, som gør, at de kan vælge ud”.* (Bilag 3:4) Der er desuden en informant, som udtaler, at hun gør brug af kollegers erfaringer med følgende citat:

“Ja, øhh altså både og vil jeg sige, altså vi er jo nogle der byder ind med andre ting, end dem som har været der i laaaaang tid, og jeg synes, at vi er gode til at påvirke hinanden. Altså jeg bliver jo også påvirket af nogle erfaringer, som jeg ikke selv har gjort, men som nogle af mine kollegaer har gjort sig”. (Bilag 4:8)

Ovenstående citater viser, hvordan vores informanter gør brug af at udvikle den erfaringsbaserede viden, de besidder, ved at indhente eller gennem sparring, hvilket over tid kan føre til automatiserede handlinger, som kan være svære at forklare. Derfor er det vigtigt at bevare en undren, så der løbende kan reflekteres over de erhvervede erfaringer og hele tiden være åben overfor at lære nyt, hvilket vi beskrev i teoriafsnittet ud fra Nissens tilgang.

Der er ingen informanter, som i vores interviews efterlyste erfaringsudveksling med kolleger eller andre fagprofessioner, hvorfor det må antages, at de har mulighed for og tid til at reflektere over deres erfaringer, hvilket igen skaber mulighed for, at deres erfaringer bliver til viden. Det er ikke alene erfaringer, som myndighedsrådgiverne baserer deres afgørelser på, erfaringerne støttes også op af andre vidensformer, hvilket denne informant kommer med et eksempel på, da hun bliver spurgt om, hvad hun baserer sine afgørelser på: *“Det er erfaring og faglighed tænker jeg.”* (Bilag 3:4)

Vi har i det ovenstående set på, hvordan den erfaringsbaserede viden har indflydelse på myndighedsrådgivernes beslutninger. I det følgende vil vi tage fat på den faglighed, som blev nævnt i sidste citat og de vidensformer, der er med til at definere myndighedsrådgiverens faglighed.

I vores teoriafsnit har vi beskrevet 2 vidensformer, der er med til at definere faglighed. Den forskningsbaserede viden og professionsviden. Den forskningsbaserede viden udspringer af den erfaringsbaserede viden, men gennem refleksion, undersøgelse og teoretisk forståelse kan den forskningsbaserede viden være med til eksempelvis at forstå en konkret problemstilling eller udfordring i det sociale arbejde.

Vi spurgte informanterne om, hvor meget og hvordan de blev opdateret på forskning på deres område og der var samstemmende enighed blandt informanterne om, at de ikke i arbejdstiden har den fornødne tid til at blive opdateret på den seneste forskning på området, det skal de prioritere i deres fritid, hvis de skal opdateres. En informant siger: *“så er det også noget med, at så skal man bruge sin egen tid på det...”* (Bilag 3:8)

Flere af informanterne giver udtryk for et ønske om at være bedre opdateret og at det også er vigtigt, at de har kendskab til den nyeste forskning og undersøgelser. Informanten fra Viborg kommune udtrykker det således: *“Desværre, fordi jeg ville egentlig rigtig gerne. Jeg synes, det er meget interessant, fordi jeg kommer til at skal træffe nogle store store afgørelser omkring et barns liv”*. (Bilag 7:13)

I ovenstående citat bliver det tydeligt, at informanten er bevidst om, at ny viden kan influere på de store afgørelser, som hun træffer omkring et barns liv, men at hun ikke bliver opdateret herpå.

På et spørgsmål omkring, om de oplever, at det er tilgængelig viden og forskning, der ligger samt om den er relevant for praksis, svarer en informant følgende:

“Ja, jeg ved ikke så meget om, hvad forskning der ligger, jeg tænker, at det er meget Socialstyrelsen, vi sådan starter på og Vidensportalen og sådan noget. Og meget... og så Ankestyrelsen og meget dybere ned kommer vi nok ikk, altså. Det er jo typisk der, vi kigger.”
(Bilag 5:13)

Flere giver udtryk for, at de ikke har adgang til forskningsresultaterne og kun i Københavns Kommune fortæller informanten, at de får rundsendt mange forskningsresultater fra egen forskning i kommunen, men hun har kun tid til at læse det i fritiden. Afhængigt af relevansen og kvaliteten af forskningsresultaterne kan dette godt opfattes som problematisk og som en informant udtaler det ovenfor, så er det indgribende og store beslutninger, der skal træffes.

De ovenstående eksempler og vores empiri tydeliggør, at myndighedsrådgiverne tillægger den forskningsbaserede viden værdi, men det gør sig gældende for alle kommuner, at myndighedsrådgiverne ikke har tiden til, at de kan sætte sig ind i de nyeste undersøgelser og forskning. Derfor må det antages, at den forskningsbaserede viden ikke altid spiller en særlig stor rolle i grundlaget for myndighedsrådgivernes beslutninger.

Dette udelukker dog ikke, at den forskningsbaserede viden i en eller anden grad har indflydelse på myndighedsrådgivernes beslutninger, da myndighedsrådgiverne "samlere viden op" fx i de faglige møder, de deltager i, hvilket følgende citat er udtryk for:

"Men det dukker jo op ikk, vi hører jo om ting, når vi er ude og nu, så er der måske nogen ude på et skolemøde eller et anbringelsessted, der snakker om et eller andet, en forkortelse af noget og så skynder man sig hjem og slår det op og tænker, hvad fanden er det for noget. Der føler vi os tit hægtet af og det er ens for os alle sammen." (Bilag 8:13)

Ud fra ovenstående citat tydeliggøres det, at der er risiko for, at den forskningsbaserede viden, der inddrages i den socialfaglige praksis er tilfældig og ikke styres af, hvad der er behov for, men af hvad myndighedsrådgiverne "støder på" i deres netværk.

Den tredje vidensform vi gjorde rede for i vores teoriafsnit var professionsviden, som opstår i samspillet mellem erfaringsviden og forskningsbaseret viden samt viden fra borgeren. Professionsviden er den særlige type viden, som fagpersoner inden for professionen besidder i dette tilfælde myndighedsrådgiverne. Konkret kan man sige, at professionsviden er den viden, der er nødvendig for at løse særlige opgaver indenfor et særligt defineret område. Vi vil nu se på, hvor stor en rolle professionsviden spiller, når myndighedsrådgiverne skal træffe valg om anbringelsestype. I dette citat ser vi et eksempel på, at informanten inddrager professionsviden i sin praksis som myndighedsrådgiver.

"ICS (Integrated Children's System) det er jo en metode, hvor man sætter barnet i centrum og så kigger man jo på, at på den ene side de forskellige overskrifter med sundhed, skole, fritid og hele den der følelsesmæssig udvikling, udvikling og adfærd ikk os, de har så forskellige undertitler. Altså hvad er barnets behov, hvad er det barnet har brug for, den anden side af trekanten. Og så kigger man på den anden side af trekanten, jamen hvad er forældrenes kompetence ind i det her (...) og så kigger man så endelig nedeunder trekanten, der kigger man også altid på, hvad er familiens historik, ikk altså er der noget i den her familie på spil, så man kan se okay det her, det.. her kan danne sig et mønster eller et eller andet ikk og hvad er det, vi skal være særligt opmærksomme på." (Bilag 8:2)

Hun taler her om, hvordan ICS, der er en forskningsbaseret metode, bruges som redskab til at indsamle viden om en familie og hvordan erfaringer sammenholdt med viden om og fra en familie er med til at danne grundlag for myndighedsrådgiverens vurdering af familiens behov.

En informant fra en anden kommune fortæller, hvordan de bruger forskningsbaserede redskaber og viden fra og om familierne i det næste citat:

“Der er jo, altså overordnet er der jo, men det er jo også, hvad der står i SEL, at der er nogle ting, vi skal forholde os til, men hvordan man lige gør det... Der er sådan, der er metodefrihed i den forstand, at vi selvfølgelig bruger ICS og vi bruger deres skabeloner, men rådgiverne har en grad af metodefrihed ift., hvordan man vil indhente oplysningerne. Det er der, øhmm vi prøver jo på, vi har forsøgt at arbejde med de her netværks inddragende metoder, øhmm så man kan jo godt holde sådan et stort netværksmøde, hvor man fx er to med og så den ene skriver og den anden styrer mødet og så kan man samle en masse informationer på sådan et møde. Så kan man egentlig gøre det hurtigere, man kan også bare gøre det mere traditionelt, man indkalder forældrene til samtaler og så indhenter man en skriftlig udtalelse fra skole eller børnehave eller hvor det nu kunne være og så kan man indhente akter på forældrene, hvis det var relevant, i jobcenter, ved psykiatri eller hvor der nu kunne lægge oplysninger henne.”(Bilag 5:7)

Ovenstående citater sandsynliggør, at myndighedsrådgiverne benytter sig af deres særlige professionsviden, når de indhenter oplysninger til belysning af en families særlige behov, da brugen af ICS til udarbejdelse af de børnefaglige undersøgelser er en metode, som de har tillært sig gennem deres uddannelse til socialrådgiver.

I vores interviews er der desuden nogle udtalelser omkring nyuddannede og “gamle” i faget ift. professionsviden, en informant udtaler:

“Nej, jeg synes vi er gode til at hjælpe hinanden på gangen og vi er gode til at være der for hinanden, så hvis en medarbejder selv er åben for at modtage noget eller spørge ved en mere erfaren, så er det ikke problematisk, for så får vi det altid landet. Og omvendt, så

må man jo sige, at dem der så er ældst i gårde, de kunne jo så også nogle gange have glæde af at høre nogle nye toner (...) mange af de unge, som lige kommer, så har de måske også ændret på noget i selve uddannelsesforløbet, så de er mere opdatet på nogle ting, end vi gamle er.” (Bilag 8:11)

Dette er et eksempel på, hvordan nyuddannede og mere erfarne inden for samme fagprofession kan bidrage med forskellig viden, i citatet bidrager de erfarne medarbejdere med erfaringsviden, hvorimod de nyuddannede kan bidrage med ny viden. Der ses dog også eksempler på, at de nyuddannede ikke har de kompetencer, som myndighedsafdelingerne forventer, det er nedenstående citat et eksempel på: *“Det med at kunne træffe en forvaltningsafgørelse, altså folk de kan simpelthen ikke finde ud af at skrive den afgørelse, det bliver noget makværk og det kan vi simpelthen ikke sende ud.” (Bilag 5:15)*

Mange nyuddannede socialrådgivere bliver ansat i en myndighedsforvaltning, så er det en væsentlig kompetence at besidde. Men da det kun er én informant, der har omtalt ovenstående, giver citatet ikke anledning til overordnede betragtninger generelt for nyuddannede socialrådgivere.

Vi har i vores empiri eksempler på, at informanterne indhenter viden fra andre professioner, hvilket kan tilskrives Ejrnæs’ perspektiv på, at socialrådgiveruddannelsen ikke er en specialistuddannelse, hvor der opnås en specifik viden. Der opstår derfor, jf. Nissen, et vidensunderskud pga. opgavernes kompleksitet, som vores informant forsøger at indhente specialviden omkring ved andre fagprofessioner, der besidder en specialistviden. Dette ses af følgende citat:

“... altså jeg kunne ringe til psykiatrien, kan man sige eller hvem det nu er jeg skal trække ind, for at få den mere faglige viden jeg har brug for (...) så jeg kan jo søge oplysninger om hvordan...hvordan deres funktionsnedsættelse påvirker dem i deres dagligdag ik. Altså i forhold til hvad de steder vi anbringer skal kunne byde ind med, kan man sige ik”. (Bilag 3:5)

Ovenstående citat viser, hvordan informanten er opsøgende på at få indhentet de oplysninger, som hun mangler jf. et vidensunderskud som skyldes den før omtalte manglende specialistviden.

En informant udtrykker i nedenstående citat hendes opfattelse af, hvad socialrådgiverfaget er kendetegnet ved:

“Det der i det hele taget kendetegner socialrådgiverfaget, det jeg synes, der er problematisk ved det, det er, at vi skal vide meget om rigtig mange ting. Altså det er jo et kæmpe område ikke, altså, det er jo alt vi bliver disponeret for og vi kan ikke vide alt om alt, det er simpelthen umuligt ” (Bilag 8:14 .

Informanten fortsætter:

“... og det brede er jo også noget af det, vi kendetegner, for det vi skal, det er, at vi skal have et helhedssyn på sagen, så derfor kræver det jo også, at du har mulighed for at se ind alle steder fra. Men det er meget at rumme og det er meget at sige, at det kan jeg godt være fuldstændig skarp i fordi, at det vil jeg ihvertfald være meget ydmyg overfor, det kan jeg ikke sige, at jeg er. Jeg har nogle specielle kompetencer i nogle specielle ting og jeg synes ikke, at jeg er opdateret nok på det videnskæssigt eller har tid nok.” (Bilag 8:14)

I ovenstående citater er informanten meget tydelig omkring, at hun har videnshuller samt at uddannelsen som socialrådgiver ikke tilfører hende den specialistviden, som hun oplever at have behov for. Hun omtaler desuden det faktum, at hun som myndighedsrådgiver skal være generalisten, som har overblik over og samler alle de vinkler, der er på en sag.

Informanten ovenfor bringer ligeledes tidsperspektivet op, hvilket gør sig gældende for alle informanterne, idet de alle kunne ønske, at de havde færre sager, så de havde mere tid til fordybelse. I den forbindelse svarer en informant på et spørgsmål om, hvad det ville betyde for praksis, hvis de havde mere tid og færre sager: *“Jamen, måske ligesom man inden for kræftbehandling, at man kan rettet strålen, det rigtige sted hen, lige præcis det sted ikk’ os,*

så man ikke nogen gange fægter lidt, altså det er nok lidt det her.” (Bilag 8:15) Samme informant fortæller på et andet tidspunkt i interviewet ift. tidsperspektivet:

“Og det var jo så tanken, at vi rigtig skulle fordybe os i det. Det tænker jeg da også vi gør (trækker vejret dybt) i nogen grad, men ja altså visioner og virkelighed hænger ikke altid sammen, så det er nok ikk altså man kan ikke sige... jeg synes ikke at jeg har helt den tid til at begrave mig i det, som jeg egentlig gerne ville og som det egentlig var tank... tiltænkt.” (Bilag 8:2)

Eksemplerne ovenfor er tydelige eksempler på, hvordan tidsperspektivet influerer på den socialfaglige praksis, hvilket der er eksempler på i alle 6 interviews.

Vi har i analysen set på i hvilket omfang, der anvendes viden og vidensformer i den socialfaglige praksis, der tegner sig et billede af en praksis, hvor manglende tid er en afgørende faktor for anvendelse af forskningsbaseret viden. I forhold til erfaringsbaserede viden og professionsviden tegner der sig et billede af, at myndighedsrådgiverne anvender disse vidensformer. De anvender både personlige og faglige erfaringer, når de skal træffe afgørelser og her ses tiden ikke at have indflydelse. I næste afsnit, som er delkonklusionen vil vi redegøre for de konklusioner, som vi kan drage ud af ovenstående analyse.

7. Delkonklusion

Vi søger med denne delkonklusion at svare på vores problemformulering, der udspringer af vores undren fra tidligere projekter, hvor vi kunne konkludere, at der i myndighedsrådgivernes beslutninger ikke blev inddraget specifik relevant teoretisk viden og at deres personlige holdninger kunne spille ind, hvilket betød, at det faglige skøn var baseret mere på personlige erfaringer end specifik faglig viden.

I analysen ovenfor har vi brugt teorien til at undersøge, hvilken viden og hvilke vidensformer myndighedsrådgiverne inddrager, når de skal træffe afgørelse om, hvilken anbringelsestype der imødekommer et barns behov.

Vi kan ud fra vores empiri konkludere, at myndighedsrådgiverne i høj grad trækker på deres erfaringer i valg af anbringelsessted. Der er i empirien flere eksempler på, at vores informanter har erfaringer med anbringelse i plejefamilie, hvilket får betydning i grundlaget for deres afgørelse. Når myndighedsrådgiverne trækker på erfaringer, kan det være både egne erfaringer eller andre fagpersoners erfaringer. Derfor bliver den enkelte myndighedsrådgivers afgørelser afhængige af, hvilke erfaringer de selv har med sig igennem livet og har fået gennem deres arbejde samt, hvor længe de har arbejdet med anbringelsessager.

I den er erfaringsbaserede viden er sondringen mellem erfaringer og viden svær og det kan derfor være svært at definere, hvornår noget er erfaringer og hvornår noget er viden. Et af de steder, hvor erfaring kan blive til viden er i sparringen med kollegaer. I vores empiri er der ikke nogen af informanterne, der giver udtryk for manglende tid til sparring. Vi konkluderer derfor, at de har den fornødne tid til sparring og dermed muligheden for, at deres refleksioner kan omdanne erfaringer til viden.

Ud fra vores analyse kan vi ligeledes konkludere, at informanterne tillægger den forskningsbaserede viden høj værdi, men at de rundt omkring i kommunerne ikke har den fornødne tid til at sætte sig ind i den nyeste viden og undersøgelser. Vi konkluderer derfor, at den forskningsbaserede viden ikke altid spiller en rolle i grundlaget for myndighedsrådgivernes beslutninger.

Det betyder dog ikke, at den forskningsbaserede viden overhovedet ikke har indflydelse på grundlaget for afgørelserne, da myndighedsrådgiverne også bliver bekendt med ny viden i andre sammenhænge, som fx faglige møder, kurser o.l. Dog bliver det mere tilfældigt, hvornår og hvordan myndighedsrådgiverne bliver præsenteret for forskningsbaseret viden, derfor konkluderer vi, at det ikke er behovet for viden men igen tilfældigheder, der er styrende for den viden, som myndighedsrådgiveren bliver præsenteret for.

Som vi tidligere har nævnt, så er professionsviden kendetegnet ved, at det er den viden, som er nødvendig for at løse en bestemt opgave og jf. Nissen er professionsviden også præget af, at den professionelle ofte er i vidensunderskud og er nødt til at indhente

yderligere viden for at løse de komplekse problemstillinger, de møder i den socialfaglige praksis.

Vi kan ud fra analysen af vores empiri konkludere, at vores informanter oplever et vidensunderskud, som de forsøger at supplere ved at indhente specialviden fra andre fagprofessioner. Dette sker blandt andet, når myndighedsrådgiveren indhenter oplysninger for at afdække et barns eller en families behov gennem ICS. Netop anvendelsen af metoderne i ICS kan betegnes som en specialist viden, som socialrådgiverne tilegner sig gennem uddannelsen.

Et andet eksempel på professionsviden er den viden, der opstår i sparringen mellem erfarne og nyuddannede myndighedsrådgivere. Som Ejrnæs påpeger er socialrådgiverfaget ikke kendetegnet ved, at man gennem uddannelse opnår en specialistviden. Vi kan konkludere, at i mødet mellem den erfarne og den nyuddannede myndighedsrådgiver vil der derfor være en divergens i deres viden, de erfarne medarbejdere bidrager med deres erfaringsviden og de nyuddannede medarbejder vil kunne bibringe ny viden som fx teorier fra socialrådgiveruddannelsen ind i refleksionen.

Vi har i delkonklusionen set på i hvilket omfang, der anvendes viden og vidensformer i den socialfaglige praksis, delkonklusionen tegner et billede af en praksis, hvor manglende tid er en afgørende faktor for anvendelse af forskningsbaseret viden. I forhold til erfaringsbaseret viden og professionsviden tegner delkonklusionen et andet billede og her ses tiden ikke at have så stor indflydelse.

8. Analyse af underspørgsmål med et handlingsorienteret perspektiv på et socialfagligt beslutningsgrundlag

I den første del af analysen har vi set på, hvilken viden og hvilke vidensformer myndighedsrådgiverne inddrager i deres socialfaglige praksis, når de skal træffe afgørelse om anbringelsestype, som fx plejefamilie eller døgninstitution. Vi har i empirien hørt myndighedsrådgiverne fortælle om, at ud over tilstrækkelig viden til at understøtte deres

afgørelser, så kræves der også andre elementer i den socialfaglige praksis for at sikre, at der træffes den rigtige beslutning og at der findes et egnet anbringelsessted, der tilgodeser det enkelte barns behov.

Vi vil i de næste afsnit se på, hvordan uenigheder blandt fagpersoner med samme uddannelsesmæssige baggrund kan håndteres, så uenigheden i den rette kontekst kan være med til at kvalificere en beslutning. Vi vil ligeledes komme ind omkring matchning, som et vigtigt element i en anbringelse og til sidst vil vi se på, hvordan samskabelse og myndighedsrådgivernes mulighedsrum ligeledes kan være med til at udvikle den socialfaglige praksis.

8.1 Relationsprofessioner

Morten Ejrnæs udtrykker, at det er essentielt, at relationsprofessionerne kan identificere uenigheder baseret på værdimæssige eller moralske uoverensstemmelser og erkender, at modstridende holdninger skal accepteres og håndteres med respekt for, at der kan eksistere andre holdninger end ens egne. Hvis dette bliver legitimeret og accepteret kan det bruges konstruktivt. (Ejrnæs 2016) Vores informanter giver forskellige informationer om, hvordan deres uenighed håndteres i praksis samt, hvordan de forsøger at sikre en vis form for faglig ensartethed. En af vores informanter formulerer følgende, da hun bliver spurgt ind til, om hun oplever, at de arbejder ensartet:

“Jamen, det er der jo, det tror jeg, der er. Altså selvom at man har et team og vi jo er blevet, vi har jo med årene rykket mere og mere sammen og nu er vi jo fysisk samlet alle sammen her i Videbæk, alle teams og det er jo noget af det, altså man vil jo gerne, at tingene er nogenlunde ensartet og for borgernes skyld, så det ikke afhænger af, om du får den ene eller anden rådgiver, (...) og vi er jo også forskellige som mennesker, så der vil være nogle ting, som man gør forskelligt. Det vil nok være svært at undgå tror jeg.” (Bilag 5:11)

Ovenstående citat viser, at de i kommunen har arbejdet med at forbedre vilkårene for en mere ensartet praksis for borgernes skyld, så beslutningerne der træffes ikke bliver personbestemt, men at de samtidig er bevidste om, at der er nogle ting, der gøres

forskelligt, hvilket Ejrnæs beskriver som et grundvilkår for relationsprofessioner, hvilket kan bruges konstruktivt, hvis man er opmærksomme herpå. Denne forskellighed eller til tider uenighed kommer til udtryk i vores empiri i form af følgende citater:

“Neeeej altså jo, nogle ting - altså de ting der er rammesat, er ens. (...) ting der er rammesat, der er vi ens, sådan er det. Men ellers er det jo meget individuelt på den måde at forstå, (...) vi er jo forskellige, vi er også forskellige i alder ikk os, så erfaring i det hele taget, livserfaring og ikke kun faglig erfaring også livserfaring gør jo også meget i det her.” (Bilag 8:11)

Informanter giver i ovenstående citat udtryk for, at alder, livserfaring og faglig erfaring influerer i forhold til arbejdet som myndighedsrådgiver. En anden informant fortæller følgende:

“... det er ikke noget, som jeg har prøvet før i mit arbejdsliv at få så mange informationer under bordet, som man ikke rigtigt kunne tage i spil - det synes jeg er meget problematisk og jeg synes, at det er meget problematisk at den erfaring, der er med familierne gennem generationer i øvrigt, at den er med til at påvirke måden, vi løser opgaverne på. “ (Bilag 4:8)

I ovenstående citat kommer det frem, at det ikke kun er den faglige viden, der kan være uenighed om, men at erfaringer omkring fx plejefamilier og “sladder” fra lokalområdet kan influere på måden, som opgaverne bliver løst på, hvis ikke de er meget opmærksomme herpå. Hun bliver stillet et uddybende spørgsmål for at få afdækket, om det er tilfældet, at det bliver italesat, hvor hun siger følgende:

“ men det er noget med oss lige at holde tungen lige i munden, fx når det sker på et teammøde, og siger hov hov hov - det der, det ved vi ikke noget om, vi ved det her. Altså og det synes jeg, at jeg slipper afsted med. Men det er ret massivt faktisk og jeg tror faktisk ikke, at der er nogen, som har syntes, at det var et problem, før jeg kom.” (Bilag 4:8)

Her bliver det italesat, at der er risiko for, at myndighedsrådgiverne tidligere har ladet sig påvirke af "sladder" og stadig gør det, hvis de ikke er opmærksomme herpå, hvilket kan have indflydelse på deres beslutningsgrundlag i forhold til det enkelte barn. Den ensartede praksis bygger på den måde på en kultur, der bliver påvirket af ikke faglige aspekter iflg. vores informant.

Når vores informanter bliver spurgt om, hvordan det kollegiale samarbejde fungerer i forhold til faglige sparring, er de enige om, at den sparring, de har med samarbejdspartnere og deres kollegaer, er med til at skærpe deres faglighed. Det er det, som Ejrnæs udtrykker ved at beskrive, at når først der opnås erkendelse af uenigheden og accepten af, at der eksisterer andre holdninger end ens egne, kan det være udviklende i forhold til, hvordan der ses på andre mennesker og konkrete problemer, som kan benyttes konstruktivt. En af vores informanter udtaler:

"... jeg synes, vi er gode til at hjælpe hinanden på gangen og vi er gode til at være der for hinanden, så hvis en medarbejder selv er åben for at modtage noget eller spørge ved en mere erfaren, så er det ikke problematisk, for så får vi det altid landet. Og omvendt, så må man jo sige, at dem der så er ældst i gårde, de kunne jo så også nogle gange have glæde af at høre nogle nye toner, nogen der er begejstret for en bestemt måde at gøre eller en bestemt pædagogisk retning eller metode. " (Bilag 8:11)

Her italesætter informanten, at det ikke kun er de nye myndighedsrådgivere, der kan profitere af at drøfte faglige problematikker, men dem der er ældst i gårde kunne også have gavn af at få nye input. En anden informant fortæller:

"... det kan egentlig være nogle ret spændende drøftelser, vi får ud af det en gang imellem. Også fordi vi så kommer med en forforståelse. Den skulle jeg også gerne kunne fortælle, hvad er det.... hvor er det, jeg har den forforståelse fra og så kan det jo også være, at det kan åbne mit perspektiv op. At det måske ikke helt er sådan, det forholder sig. Eller der er måske nogle ting, jeg har behov for at undersøge nærmere fordi (...) Jeg træffer en afgørelse ud fra nogle oplysninger, som jeg ikke har belyst tilstrækkeligt. Og derfor er det rigtig godt med denne her sparring. Hvor de andre måske kan være lidt uenige og har måske

nogle spørgsmål, som de godt kunne tænke sig at stille familien for ligesom at gøre grundlaget mere klart - hvad er det, der er behov for. Så jeg tænker faktisk, at det er med til at udvikle os, når vi har de her uenigheder.” (Bilag 7:10-11)

Her bliver det tydeligt, at de små uenigheder kan være med til at højne den faglige kvalitet i forhold til at skulle træffe en afgørelse, idet informanter fortæller, at den kollegiale sparring er med til at udvikle dem og stille mere skarpt på egne forforståelser. Flere af vores informanter fortæller, at de ofte sparre med deres leder. Hertil er der en, der udtaler:

“nu har jeg jo min leder jeg selvfølgelig kan drøfte det med, men men hun.... det kunne jo også nogle gange bare være fedt ikke at skulle gå ind til den, der har kompetencen (...) at det ikke er en leder, der ligesom har beslutningen, at det der med, at man godt kan gå hen og blive udfordret af en, som ikke rigtig kan bestemme noget (...) Ja, oss fordi man, igen økonomi spiller en rolle, selvfølgelig face it, selvfølgelig spiller det en rolle og det er jo alle folks skattepenge, man bruger, så man tænker altid gad vide om, det er det, hun har i øje, når hun siger, at jeg ikke må det her. Så det synes jeg kunne være fedt bare nogle gange at have en, der var fuldstændig neutral på alle punkter og bare kunne gå hen og sige, det her tænker jeg og så blive udfordret der.” (Bilag 6:16)

I ovenstående citat kommer der et andet aspekt ind end kun den faglige sparring. Der bliver givet udtryk for, at lederne kan have et økonomisk incitament i den sparring, de giver, hvilket påvirker myndighedsrådgiverens tillid til, at den faglige sparring udelukkende omhandler barnets bedste, men kan være baseret på økonomi. Derfor ønsker informanten et sted, hvor hun fagligt kan blive udfordret uden at skulle reflektere over eventuelle bagtanker.

Vi har i vores empiri fund, der kan indikere, at Ejrnæs kan have ret i sin formodning om, at man ikke via uddannelse kan sikre, at fagpersoner har ensartede holdninger, der garanterer korrekte eller ensartede holdninger og handlemønstre i forhold til det at træffe afgørelser til barnets bedste. Der er derfor behov for, at myndighedsrådgiverne er bevidste om egne holdninger og kendetegn heraf samt en bevidsthed om, hvordan hver enkelt kan administrere disse holdninger, hvilket så kan blive udfordret i den faglige sparring, som helst

skal være med en, der ikke har beslutningskompetencer. Alle er enige om, at den faglige sparring er med til at højne og udfordre den faglige kvalitet.

Vi har i ovenstående afsnit analyseret vores empiri op imod teorien omkring relationsprofessioner. I det følgende afsnit vil vi, som tidligere beskrevet, kigge på matchning, som et vigtigt element, når der skal træffes afgørelse om anbringelsestype.

8.2 Matchning

Mange undersøgelser peger på, at matchningen er et vigtigt parameter til at sikre den gode anbringelse og nedbringe risikoen for sammenbrud i en anbringelse. Også i vores empiri er oplevelsen, at matchningen spiller en rolle i det gode anbringelsesforløb.

Alle vores informanter har oplevet sammenbrud i en anbringelse, en informant fortæller:

“Ja, der er nogle sammenbrud. Jeg synes ikke, at det er mange. Men det kan godt være, at hvis jeg spørger mine unge kollegaer, de synes det” (Bilag 4:7) og senere i interviewet “Så jeg tror ikke, at vi kommer helt uden om sammenbrud i anbringelser, det tror jeg simpelthen ikke, man kan, men man kan selvfølgelig forebygge en hel masse. ”. (Bilag 4:13)

Informanten kan være i tvivl om, hvorvidt sammenbrud kan undgås og peger her på forebyggelse, som en mulighed for at undgå sammenbrud. Der er forskellige oplevelser af, hvad der kan være årsagen til sammenbrud og hvad der kan være med til at forebygge et sammenbrud. Flere informanter peger her på, at matchningen er vigtig, som fx. informanten i det næste citat. *“Det handler måske også om det match, vi laver. Det skal vi være særligt skarpe på. Så kan man sige, måske kan vi ikke altid lave det rigtige match, men så i hvert fald noget, der er så tæt på, som overhovedet muligt. (Bilag 7:14)* Hun siger ligeledes, at hvis ikke det perfekte match findes, er det vigtigt at komme tæt på.

Ifølge Warming og Honneth er der i proceduren omkring matchningen nogle vigtige parametre at kigge efter og en informant peger på brugen af matchningskonsulenter, som en metode til at sikre sig en ensartet procedure ved specialiseringen af nogle medarbejdere, der har en specialviden og særlige kompetencer.

“vi har sådan nogle match konsulenter, så det er også dem, der tager ud og ser stederne og finder stederne, så den vej rundt er vi ikke med, så videregiver vi jo de informationer, vi har. (...) og inddrager i forhold til, at det er dem, der går ud og finder stederne og de kender også nogle steder i forvejen, kan man sige og de har nogle erfaringer, som gør, at de kan vælge ud”. (Bilag 3:4)

Også en anden informant fortæller, at de trækker på ekspertisen ved en specialiseret enhed. *“Jaaaa, altså når vi træffer afgørelsen om anbringelsen, så visiterer vi samtidig sagen ud i vores familieplejeteam.... Og så er det primært dem, der har til opgave at finde et match”* (Bilag 4:3) I følgende citat bliver det tydeligt, hvordan opgaverne i kommunen er fordelt.

“Min opgave er jo at beskrive barnets behov for, at de kan finde det her match og det er det fokus, de har, altså at de kigger på det her barn, hvad er det præcist, barnet har brug for og hvor kan vi få det.” (Bilag 4:3)

Det ses af ovenstående, at der i kommunerne er en klar definition af opgaverne, hvor det er myndighedsrådgiverens opgave at indsamle informationer og beskrive barnet og dets behov, hvorefter det er familieplejekonsulentens opgave at finde det anbringelsessted, der bedst matcher barnets behov.

En anden informant fortæller om udfordringer, hun oplever i sin socialfaglige praksis, som omhandler udarbejdelse af de børnefaglige undersøgelser, som skal danne baggrund for det gode match. Det fremgår af følgende citater:

“altså det der er problematikken i det, det er, at vi kan jo godt sidde og have fx 5 §50'er i gang på en gang. Og det er altså meget og det er tungt ikk os. Det og vi har kun 4 mdr til at lave en og oftest, så har vi ikke engang 4 mdr til at lave den, fordi vi skal overholde fristen” (Bilag 8:3)

“Og det er deraf, det også bliver vanskelig at have den der fordybelse i § 50 sager, hvis du sidder og har 5 igang på en gang og nogen af dem skal være færdige på to måneder og en på tre og en på fire måske, hvis du er heldig. Det er stort set umuligt.” (Ibid)

De børnefaglige undersøgelser spiller en vigtig rolle, da de danner grundlag for familieplejekonsulentens match til en egnet anbringelsestype og derfor kan myndighedsrådgiverens manglende fordybelse i undersøgelsen med baggrund i, at de skal overholde tidsfristen på 4 måneder jf. SEL § 50, stk. 7⁶, påvirke kvaliteten i matchet. I det ovenstående fremtræder der en juridisk problemstilling omkring udarbejdelse af de børnefaglige undersøgelser inden for tidsfristen, som vi har valgt at behandle i det juridiske afsnit senere i opgaven.

Tidligere i analysen hørte vi også, at en informant fortalte om, hvordan hun trak på familieplejekonsulenternes erfaring ift. valg af anbringelsessted. Informanterne fortæller, at de tænker, at matchningen er vigtig og fremhæver eksempelvis familieplejekonsulenter og matchnings konsulenter, som fagpersoner, der har en særlig viden om anbringelsessteder.

En kommune skiller sig ud ved at fortælle, at de har en adoptionskonsulent, som skal vurdere alle sager med ufødte børn, hvor det vurderes, at det kan ende ud med en anbringelse. Informanten fortæller, at de suverænt er den kommune i Danmark, som bortadopterer flest børn. Denne information har givet anledning til, at rejse en juridisk problemstilling, da oplysningerne gav anledning til bekymring omkring, om bortadoption blev set som en anbringelsestype med et incitament om at spare penge.

Når informanterne selv skal angive, hvad de tænker det er vigtigt, at et anbringelsessted skal kunne, nævner informanterne fra to kommuner i de følgende to citater, at det skal være familielignende. *“så søger vi jo i høj grad at finde nogen, der kan stille de her rammer til rådighed, hvor de er organiseret og på en måde, så det er familievenligt eller familielignende i små enklaver.”* (Bilag 8:9)

Eller:

“Det har været mit indtryk, at plejeforældre de kan simpelthen give noget andet til de her børn end fx en institution eller et opholdssted ville kunne gøre, fordi der er mere

⁶ Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30/08/2018

skiftende personale på opholdssteder. I hvert fald nogle steder (...) Men der, hvor det er så familielignende som overhovedet muligt - i plejefamilier og på opholdssteder, jamen, det er der, jeg tænker, at det giver bedst mening (...) Ja, fordi meget af det vi lægger vægt på, det er jo, om der er nogle stabile omsorgspersoner omkring barnet” (Bilag 7:6)

Omkring valg af anbringelsessted så fortæller 4 ud af 6 informanter, at de har følt sig presset ift. valg af anbringelsestype, de 2 der ikke har oplevet det selv, har hørt om det fra deres kolleger. Dette ses i citaterne nedenfor fra to informanter.

“Altså med udgangspunkt i barnets behov, så bliver man nødt til at lave en sondring omkring, om det er en behandlingsinstitution, et opholdssted eller om det er en familiepleje. Som udgangspunkt, så har vi ikke det valg. øhhhh... altså det er politisk besluttet, at man afprøver først familiepleje.” (Bilag 4:6)

“jamen, det var min klare overbevisning, at hun hørte mest til på et opholdssted.” (...) “det var meldingen, der havde været inden og jeg var lidt uenig. Og så går der... et halvt år efter, jeg havde overtaget sagen fra pågældende, som var gået på barsel. Jamen, så måtte vi faktisk ende med og anbringe hende på institution alligevel - eller opholdssted (...) Fordi plejefamilien....Der sker et sammenbrud. Så der... Det må i hvert fald være den sag, hvor jeg tænker, at der har jeg ikke været enig og der stritter vores retningslinjer lidt imod, hvad jeg mente fagligt var det rigtige.” (Bilag 7:12)

Ovenstående beskriver, at myndighedsrådgiverne i nogle situationer føler sig presset til at træffe valg af anbringelse i plejefamilie, selvom det ikke er deres faglige vurdering og individuelle skøn, at denne anbringelsestype kan imødekomme barnets behov. Det ser vi som en juridisk problemstilling, hvorfor vi har valgt at analysere den i det juridiske afsnit senere i masterafhandlingen.

Som vi gennemgik i teoriafsnittet, så peger Honneths anerkendelsesteori på barnets mulighed for kærlighed og omsorg samt anerkendelse, livskvalitet og mulighed for social integration, hvor særligt kærligheden og omsorgen peger i retning af plejefamilie eller familielignende tilbud. Også Warmings empowerment teori omkring inddragelsen af barnet,

synes at blive tillagt værdi i myndighedsrådgivernes arbejde. Eksempelvis siger informanten: *“så jeg synes altså, at vi inddrager så meget, som vi overhovedet kan”* (Bilag 5:9) Men selv om informanten synes, at de inddrager børnene og de unge, er det relevant at stille spørgsmålet, om der er tale om reel inddragelse. Følgende citat fra en informant kunne indikere, at der stadig er tale om en *udefra perspektiv*: *“ Altså hvad er barnets behov, hvad er det barnet har brug for”*. (Bilag 8:2)

Selvom et barn inddrages i undersøgelsen og får lov til at komme med sit *indefra perspektiv*, er dette ikke ensbetydende med, at barnet har reel indflydelse på sin egen situation. Vi har i denne sidste del af analysen fundet eksempler i vores empiri på vigtigheden af det gode match i en anbringelse for at forebygge risikoen for sammenbrud i en anbringelse. Der er meget, der peger på, at der kræves gode beskrivelser af, hvad det er et barn har behov for, når det bedst egnede anbringelsessted til barnet skal findes. Her føler myndighedsrådgiverne sig udfordret ift. at finde tid til at fordybe sig i de børnefaglige undersøgelser samt ift. at overholde den lovgivningsmæssige tidsfrist. Det ses, at de i flere kommuner benytter sig af den specialiserede viden, der findes omkring anbringelsesstederne ved eksempelvis familieplejekonsulenterne og matchningskonsulenterne. Dog ses det også, at myndighedsrådgiverne i 4 ud af 6 kommuner føler sig presset ift. valg af anbringelsestype, hvor de oplever, at det faglige og individuelle skøn tilsidesættes med risiko for, at der sker sammenbrud i anbringelserne. Der er også eksempler på, at barnet med fordel kan inddrages i processen.

Vi vil i næste afsnit se på om mere tid kan være med til at sikre myndighedsrådgivernes mulighed for at tilegne sig mere viden og dermed være med til at kvalificere de afgørelser der træffes.

8.3 Samskabelse og mulighedsrum

I vores analyseafsnit omhandlende viden og vidensformer kom det frem, at stort set alle vores informanter giver udtryk for, at de har et ønske om at være bedre opdateret på den seneste forskning, men at de ikke har tid og mulighed i en presset hverdag til at indhente denne viden. Fx. udtrykkes det således: *“så er det også noget med, at så skal man bruge sin*

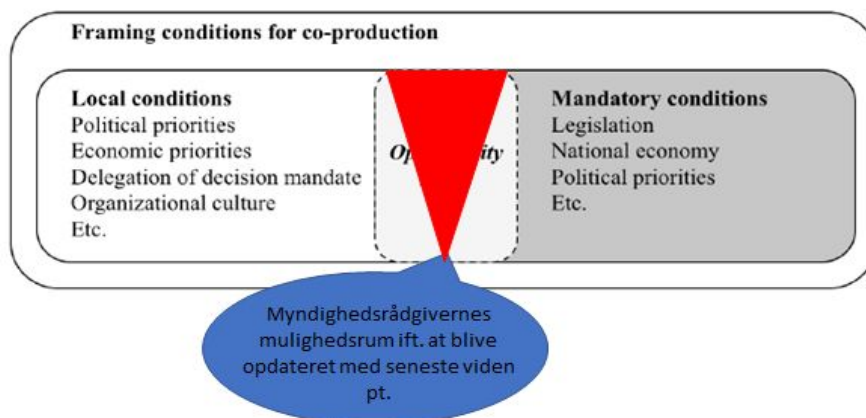
egen tid på det...” (Bilag 3:8) eller som anden informant udtaler: “Desværre, fordi jeg ville egentlig rigtig gerne. Jeg synes, det er meget interessant, fordi jeg kommer til at skal træffe nogle store store afgørelser omkring et barns liv”. (Bilag 7:13)

Citaterne ovenfor giver udtryk for, at de er bevidste om, at en større viden omkring målgruppen og samfundstendenser kan influere på de valg, som de træffer og skal træffe i det socialfaglige arbejde. Det er derfor vigtigt, at de er opmærksomme på den samfundsmæssige udvikling som de agerer i med en øget samfundsmæssig kompleksitet, som resultat af New Public Management, hvilket har medført et styringsmæssigt paradigmeskift til New Public Governance.

Som tidligere beskrevet er styringsformen i New Public Governance - Collaborative Governance eller samskabelse. Samskabelse stiller nye krav på alle niveauer lige fra det politiske system til frontmedarbejdere, idet brugeren, eller i denne masterafhandling barnet, er det centrale udgangspunkt for co-produktion. Co-produktion eller den offentlige sektors evne til at realisere både individuelle og organisatoriske målsætninger benytter begrebet Capacity Building, som kendetegnes ved en kvalitetsudvikling, hvor “træfsikkerheden” i forhold til “løsningen” af barnets problemer øges.

Det er præcis denne træfsikkerhed i forhold til den bedste løsning til det enkelte barn, som myndighedsrådgiverne skal forhandle sig tid til at have i deres daglige virke. Dette mulighedsrum, som de skal have skabt, skal forhandles på plads med deres ledere, idet informanterne selv giver udtryk for, at det kan være med til at kvalificere de beslutninger, de træffer. I figuren nedenfor har vi videreudviklet på Krogstrup og Brix’s figur, som er beskrevet i teoriafsnittet, idet den nu viser, at mulighedsrummet på dette område, stort set ikke er eksisterende på nuværende tidspunkt indenfor arbejdstiden.

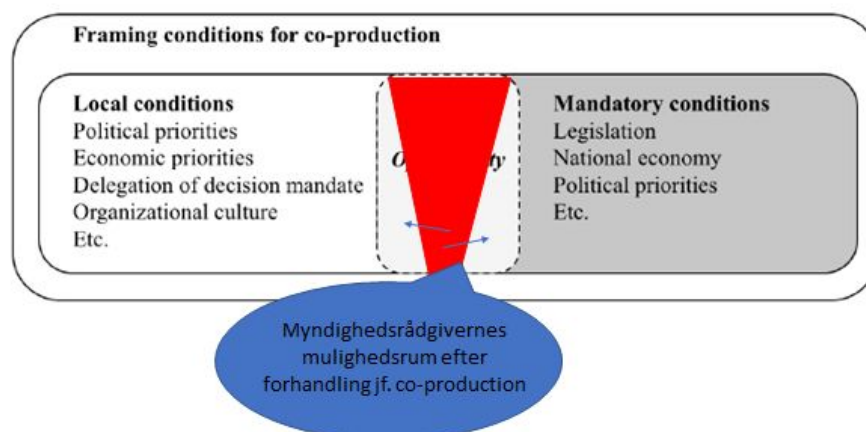
Myndighedsrådgivernes mulighedsrum ift. at blive opdateret med seneste viden

Figur 9. Videreudbygning af figur 8 (Krogstrup & Brix 2019a) Jakobsen, Tylvad & Bülow 2019

Den næste figur visualiserer, hvordan mulighedsrummet skal forhandles på plads, således at de opnår mere tid til at indhente ny viden, som kan være med til at kvalificere deres beslutninger. Herunder generel viden om målgruppen og om hvordan de bedst involveres til fremtidig udvikling. Pilene symboliserer, hvordan mulighedsrummet udvides.

Myndighedsrådgivernes mulighedsrum efter forhandling jr. co-production

Figur 10. Videreudbygning af figur 8 (Krogstrup & Brix 2019a) Jakobsen, Tylvad & Bülow 2019

Denne vekselvirkning i mulighedsrummet bliver ligeledes italesat af vores informanter i forhold til antal sager i deres sagsstammer og hvilken betydning den har for kvaliteten af deres arbejde. Fx udtaler en informant: *“Ja, men prøv at hør altså. Hver gang vi bliver opnormeret, så går der ingen tid, så er vi oppe på det samme antal sager og det er min erfaring. ALTID (Hvilket hun siger meget højt og med tryk på)”* (Bilag 4:12) Informanten bliver bedt om at uddybe årsagen hertil, hvor hun svarer: *“Ja, og så får man jo mere tid til at se på, hvor grelt det egentligt er ikke (...) altså vi har jo ind imellem sager, der kommer her, som man kan se, om de har været åbnet og lukket igennem år, men uden at der sådan rigtigt er blevet gjort noget.”* (Ibid)

Informanten beskriver her, at der flere gange kommunalt er truffet beslutning om, at myndighedsrådgivernes sagsstammer skal nedbringes og at det har medført, at de så har tid og mulighed for at gå i dybden med andre sager. Flere gange har det vist sig, at disse sager ikke tidligere har været behandlet i dybden ift. indhentning af den nødvendige viden omkring barnet, hvilket har resulteret i, at sagen fejlagtigt er blevet lukket igen.

Denne information antyder, at det mulighedsrum som myndighedsrådgiverne har tidsmæssigt, i forhold til at kunne indhente de nødvendige oplysninger, inden de træffer afgørelser, ikke altid er optimal og at det kan influere på kvaliteten i de afgørelser, som de træffer og i værste fald kan det betyde, at der sker fejl i sagsbehandlingen. Det kan derfor se ud som om, at det er nødvendigt at få italesat og forhandlet mulighedsrummet større som illustreret i ovenstående figurer.

En informant responderer, da hun bliver spurgt i forhold til, hvordan hendes arbejde kan blive optimeret: *“Mere tid, færre sager, mere tid”* og fortsætter: *“Det er ikke noget særlig nyt under solen, så det med viden, jeg synes ikke, at jeg får nok ny viden, ny faglig viden.”* (Bilag 8:14) En anden informant fortæller til samme spørgsmål: *“så skulle jeg have noget mere tid eller nogle færre sager, altså arbejdsmængden står ikke mål med arbejdstiden - som i overhovedet.”* (Bilag 4:12)

Informanterne sætter her ord på det manglede mulighedsrum i forhold til tid/antal sager i sagsstammen samt en enkelt påtaler mangel på ny faglig viden.

Vi kan af ovenstående udlede af vores empiri, at vores informanter føler, at de mangler "tid" til indhentning og fordybelse i ny faglig viden, som kan være med til at øge deres viden omkring målgruppen og evt. medfører yderligere kvalificering af deres beslutningsgrundlag omkring anbringelser. Ligeledes kommer tidsperspektivet ind ift. antal sager i deres sagsstamme, idet det giver udtryk for, at arbejdsindsatsen ikke står i mål med arbejdstiden og at det kan medføre, at de ikke kommer i dybden ift. indhentning af tilstrækkelige oplysninger, inden de skal træffe afgørelser.

Ud fra ovenstående analyse bliver det dog ikke tydeligt i sig selv, om mere tid automatisk medfører mere kvalificerede eller ensartede (faglige) afgørelser, men kun at vores informanter tilkendegiver, at der er et behov for at få italesat og forhandlet ift. mulighedsrummet.

9. Delkonklusion

I den anden del af vores analyse har vi taget udgangspunkt i underspørgsmålet i vores problemformulering, hvor vi stiller spørgsmålet: *Hvilke udviklingsmuligheder kan sikre, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag?* Dette spørgsmål tager udgangspunkt i vores nysgerrighed på, hvorvidt myndighedsrådgivers afgørelser træffes på baggrund af tilfældigheder, personlige erfaringer, faglige kompetencer eller om der ligger viden og forskning bag.

Det er i vores analyse blevet klart, at uddannelse alene ikke kan garantere en ensartet praksis og ensartede holdninger, som også Ejrnæs er inde på. Det kræver derfor, at myndighedsrådgiverne er bevidste om, hvad deres egne holdninger er og hvordan de håndterer disse holdninger samt hvordan de kommer til udtryk i eksempelvis faglig sparring. Det fremgår i vores empiri og i analysen, at der er bred enighed om, at faglig sparring er med til at udvikle den socialfaglige praksis også selvom, der kan opstå uenigheder i sparringen med kollegaer. Faktisk peger vores informanter og teorien på, at uenigheder er med til at højne den faglige kvalitet, da den kræver, at den enkelte myndighedsrådgiver er nødt til at være bevidst om egne forforståelser samt lytte til og reflektere over andres

oplevelser og holdninger. På denne baggrund kan vi konkludere, at sparring er medvirkende til at udvikle den enkeltes socialfaglige praksis og dermed opkvalificeres det socialfaglige beslutningsgrundlag.

I analysen fremkommer der også eksempler, der kan være med til at påvirke kvaliteten af den faglige sparring. Der er et eksempel på, at myndighedsrådgiveren kan opleve, at lederen kan have et økonomisk incitament, hvilket kan have indflydelse på oplevelsen af, om den faglige sparring er med udgangspunkt i barnets bedste eller om udgangspunktet har et økonomisk perspektiv. Vi kan derfor konkludere, at det har indflydelse på kvaliteten, hvis sparring finder sted mellem myndighedsrådgiveren og lederen, da denne har beslutningskompetencen.

Et andet element, der står frem i analysen er behovet for en afklaring eller forhandling af mulighedsrummet og den tid, den enkelte myndighedsrådgiver har til rådighed til eksempelvis at sætte sig ind i ny viden og forskning. Det bliver tydeligt i vores empiri, at vores informanter oplever, at de ikke har tilstrækkelig med tid i arbejdstiden til at sætte sig ind i ny viden og forskning. Informanterne har en oplevelse af, at hvis de fik mere tid til fordybelse ville dette være med til at øge deres viden og dermed kvalificere deres socialfaglige beslutningsgrundlag.

Det er dog ikke kun viden ift. forskning og undersøgelser vores informanter giver udtryk for at mangle tid til. Tidsperspektivet er også i spil ift. arbejdsmængden og herunder antallet af sager, som den enkelte myndighedsrådgiver sidder med. Ifølge vores informanter kan tidspresset også betyde, at de eksempelvis ikke har tid til fordybelse ift. at indhente tilstrækkelige oplysninger i undersøgelsesarbejdet omkring udarbejdelsen af den børnefaglige undersøgelse.

Vi må dog konkludere ud fra vores analyse, at det ikke bliver tydeligt, at mere tid automatisk medfører en øget viden og hermed opkvalificering af den socialfaglige praksis. Men vi kan konkludere, at der blandt vores informanter er et ønske og behov for en forhandling af mulighedsrummet.

I analysen har vi også været inde omkring matchningen, som en måde at kvalificere afgørelsen om valg af anbringelsestype. Både undersøgelser, teori og vores informanter peget på, at det er vigtigt at have opmærksomhed omkring matchet i valg af anbringelsessted. Særligt fordi et godt match kan være med til at forebygge risikoen for sammenbrud i en anbringelse.

Vi har i analysen af vores empiri set, at informanterne i 4 ud af 6 kommuner føler sig presset ift. valg af anbringelsestype, hvor de oplever, at det faglige og individuelle skøn tilsidesættes med risiko for, at der sker sammenbrud i anbringelserne.

Vi kan ud fra analysen konkludere, at et godt kendskab til anbringelsesstederne og gode beskrivelser af børnene og de unge er nødvendige parametre ift. at lave det gode match. Teorierne peger i retning af omsorg og inddragelse, som kvaliteter ved et anbringelsessted og et godt match, hvilket ikke direkte bliver italesat af informanterne, som i stedet peger på kvaliteter som familielignende tilbud, når der skal findes et egnet anbringelsessted, som kan tilgodese et barns behov.

Hvis vi samler op på delkonklusionen, så ses det, at sparring med kollegaer og andre fagprofessioner udvikler den socialfaglige praksis, men der er et udviklingspotentiale ift. sparringsrummet med lederen, da den til tider kan opleves uvildig. Da vi har konkluderet, at tid ikke er lig med mere viden, så ses der et udviklingspotentiale i at forhandle et mulighedsrum, som kan tilføre mere viden til at opkvalificere den socialfaglige praksis. Omkring matchning fremhæves det, at gode beskrivelser af børnene er et vigtigt element, der ses udviklingsmuligheder ift. at optimere myndighedsrådgivernes mulighed for fordybelse i de børnefaglige undersøgelser.

10. Læringsrefleksion

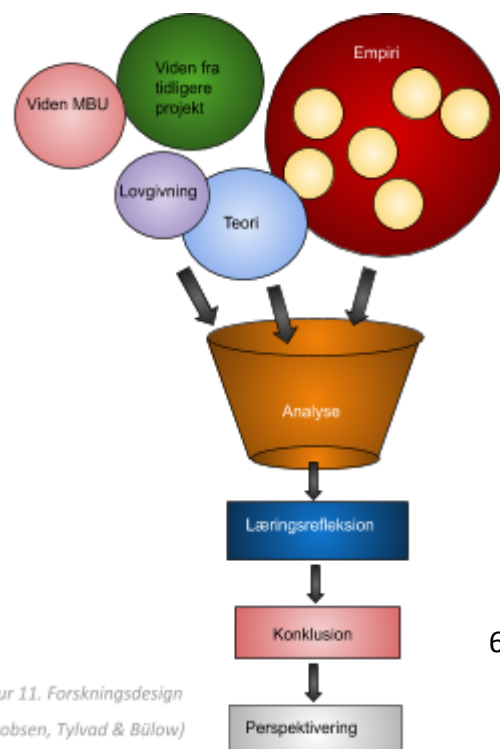
Udgangspunktet for denne masterafhandling har været at undersøge om, det er viden, professionelle erfaringer eller personlige holdninger, der er udgangspunktet, når myndighedsrådgiverne træffer afgørelse om valg af anbringelsessted. Vores udgangspunkt har været en handlingsorienteret afhandling, der skulle ende med konkrete

handleanvisninger til Børne- og Familieafdelinger, myndighedsrådgivere og andre professionelle, der arbejder med anbringelse af børn. Da vi først startede arbejdet med denne afhandling var målet, at vi ville lave konkrete handleanvisninger, som kunne følges og dermed være med til at kvalificere den socialfaglige praksis og skabe en ensartet procedure ude i de enkelte myndighedsafdelinger. Så vi hermed kunne være med til at sikre, at det ikke var tilfældigheder, der var afgørende for myndighedsrådgiverens valg af anbringelsessted. I processen omkring masterafhandlingen er vi dog blevet bevidste om, at scenariet med en ensartet praksis ikke er det behov myndighedsrådgiverne efterlyser samtidig med, at der ville være en risiko for, at en ensartet procedure ville være kontraindiceret ift. det konkrete individuelle skøn, som lovgivningsmæssigt er i fokus. Derfor var det mere relevant at rette blikket imod den socialfaglige praksis og undersøge, hvad der skulle til for at opkvalificere den. Her måtte fokus være på, hvilken viden der var fravær af, ud fra hvad myndighedsrådgiverne efterlyste. Det skal dog understreges, at det fortsat var vigtigt for os, at myndighedsrådgivernes afgørelser ikke var baseret på tilfældigheder.

Da vi rettede blikket mere overordnet på den socialfaglige praksis, blev vi bevidste om, at der både i teorien og i praksis peges på, at uenigheder er med til at fremme refleksionerne hos den enkelte myndighedsrådgiver og hermed også er med til at opkvalificere den socialfaglige praksis.

I vores analyse blev det klart, at der ved vores informanter ligger et ønske om en forhandling af mulighedsrummet og implicit et ønske om tid til at tilegne sig ny viden fra bl.a. forskning og undersøgelser, som omhandler deres praksisfelt.

Her blev det tydeligt for os, at hvis vi lavede endnu et "program" med konkrete handleanvisninger ville det med stor risiko blot havne i stakken af alt det, som myndighedsrådgiverne ikke når at læse. Vores fokus og målet med denne masterafhandling har således ændret sig, efterhånden som processen er skredet frem. Dette betyder også

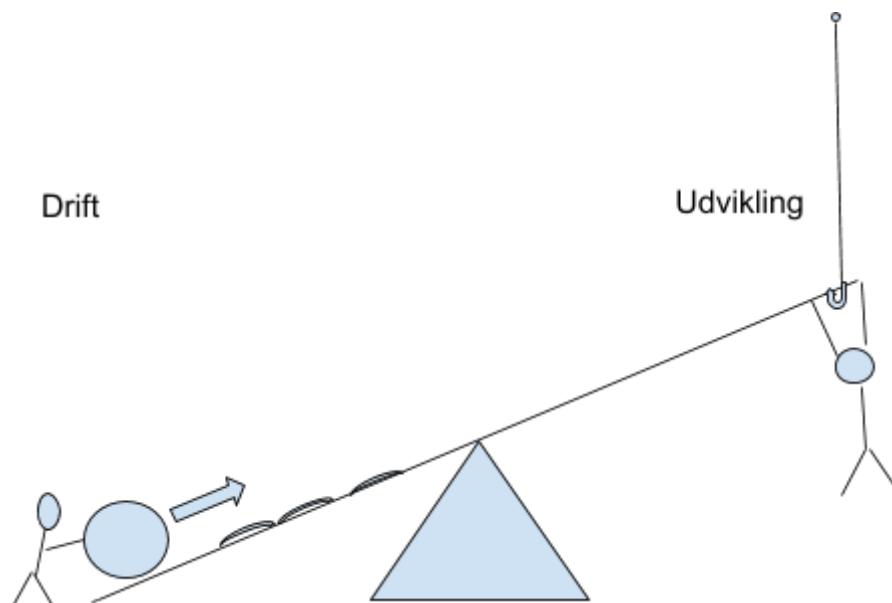

Figur 11. Forskningsdesign (Jakobsen, Tylvad & Büløw)

en ændring i vores forskningsdesign. I det nye forskningsdesign er kassen med handleanvisninger ændret til et afsnit med læringsrefleksion, hvor vi vil beskrive, hvilke refleksioner og hvilken læring arbejdet med masterafhandlingen har givet os. Desuden er der tilføjet en kasse med perspektivering, da vi i første omgang havde tænkt, at vores perspektivering skulle komme til udtryk i afsnittet med handleanvisninger, som et udtryk for et perspektiv på afhandlingen ind i praksis.

Inspireret af Jacob Brix's model om "Exploration & Exploitation in Organizational Learning" har vi lavet følgende figurer til at illustrere, hvad der egentlig er i spil, når der kommer ny viden i en organisation, hvilke interesser de forskellige aktører har og hvilke bump, der kan være på vejen. Tanken er, at der skal være balance mellem drift og udvikling. Bliver der overvægt af det ene, vil det få konsekvenser for det andet. Er der eksempelvis kun fokus på driften, vil det være svært at skabe udvikling og omvendt.

I den første model ser vi en organisation, hvor der er fokus på driften og den nye viden, der skal tilføjes organisationen er illustreret ved den runde sten, der skal rulles op af bakken for at skabe balance.

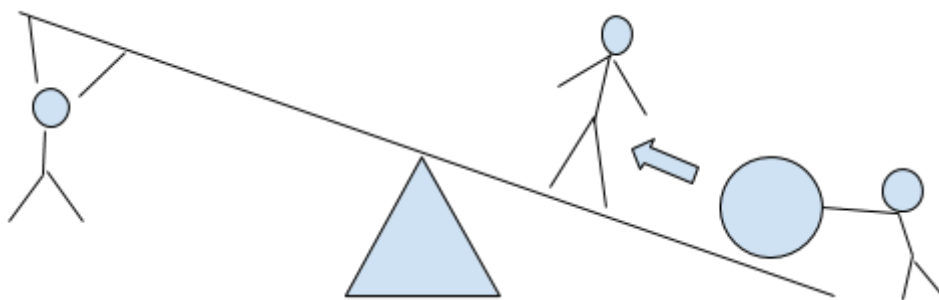
Figur 12 Jakobsen, Tylvad & Bülow 2019

Den udviklingsorienterede medarbejder - eksempelvis en fagkonsulent - forsøger at rulle ny viden ud i organisationen. Der er bump på vejen, som kan være tid og økonomi til kompetenceudvikling. Medarbejderne forsøger at trække ned i balancebommen, for at gøre processen nemmere, men ledelsen ønsker drift og ikke udvikling, så de har sikret sig at balancen ikke forskubbes ved at forankre balancebommen.

I den anden model ses det modsatte scenarie. Her er balancen forskubbet, så det er udvikling, der er i fokus.

Drift

Udvikling

Figur 13 Jakobsen, Tylvad & Bülow 2019

Her er det ledelsen, der hænger i balancebommen for at få balanceret driften og udviklingen. Der er nogle medarbejdere, der godt kunne lide tingene, som de var, som prøver at skubbe udviklingen tilbage. Men de medarbejdere, der er udviklingsorienterede, stiller sig i vejen. Hele ideen er her, at hvis man står på hver sin side af bommen og ikke har kendskab til, hvad den anden ønsker, er det svært at skabe balance mellem drift og udvikling. Grupperne vil hele tiden forsøge at skubbe udviklingen i den retning, de ønsker.

I arbejdet med denne afhandling tegnede der sig et billede af myndighedsrådgivere, der ønsker udvikling og peger på tiden, som en begrænsning for, at de ikke får sat sig ind i ny viden. Vi tænker, at der først skal skabes en dialog og en forhandling om et mulighedsrum,

som beskrevet i analysen. Det er i vores optik ikke givet, at udvikling kommer automatisk ved at tilføje myndighedsrådgiverne mere tid, hvorfor et mulighedsrum, hvor formålet er defineret, kan øge chancen for, at mere tid bliver brugt til at tilføje den socialfaglige praksis mere viden og dermed opkvalificerer afgørelserne om valg af anbringelsestype, som er fokuset i denne masterafhandling.

Vores anvisning ift. udvikling af praksis er som sagt, at højne fokus på de individuelle vurderinger og udvikle den socialfaglige praksis, hvilket vi vurderer kan sikres ved at skabe et rum til deling af erfaringer og refleksion over uenigheder eller forskellige opfattelser.

11. Konklusion

Vi vil i konklusionen besvare vores problemformulering, der består af to spørgsmål, som er besvaret gennem to delkonklusioner. Det er således disse to delkonklusioner samt vores læringsrefleksioner, konklusionen er udarbejdet på baggrund af.

Vi har valgt at skrive et afsnit om læringsrefleksion ind i masterafhandlingen, hvor formålet bl.a. er at redegøre for en væsentlig ændring, som vi har foretaget undervejs.

Vores udgangspunkt for masterafhandlingen var, at den skulle føre til, at vi kunne lave konkrete handleanvisninger, som skulle skabe en ensartet procedure omkring afgørelser om valg af anbringelsessted. Det skulle sikre, at afgørelsen ikke blev truffet på baggrund af tilfældigheder. Vi blev dog i processen klar over, at det ikke var dette behov, myndighedsrådgiverne efterlyste i vores interview, desuden blev vi opmærksomme på, at en ensartet praksis kunne være i modstrid med det konkrete individuelle skøn, som jf. SEL skal foretages i alle afgørelser. Med dette perspektiv blev det mere relevant at rette blikket imod den socialfaglige praksis og undersøge, hvad der skulle til for at opkvalificere den. Vores fokus blev derfor på baggrund af vores empiri, at undersøge, hvilken viden der var fravær af.

I analysen tegnede der sig et klart billede af, at vores informanter efterlyser tid til at tilegne sig ny viden gennem bl.a. forskning og undersøgelser, som omhandler deres praksisfelt, hvilket kunne tilføjes ved forhandling af et mulighedsrum. Vi blev klar over, at konkrete

handleanvisninger ikke var svaret og derfor besluttede vi at ændre i vores forskningsdesign fra det oprindelige i figur 3 til det endelige i figur 10. Kassen med handleanvisninger i vores gamle forskningsdesign blev skiftet ud med læringsrefleksion i det nye forskningsdesign. Vi har desuden tilføjet en ny kasse med perspektivering, da vi ikke længere havde handleanvisningerne, hvor vores perspektivering skulle være kommet til udtryk.

I hovedspørgsmålet i masterafhandlingens problemformulering har vi ønsket at undersøge myndighedsrådgivernes praksis ift., hvilken viden og hvilke vidensformer de anvender i deres vurderinger, når der skal træffes afgørelse om, hvilken anbringelsestype, der matcher barnets behov bedst. Med baggrund i vores analyse og delkonklusion af hovedspørgsmålet finder vi grundlag for at besvare spørgsmålet.

Vi har i vores empiri flere fund, som danner grundlag for at konkludere, at myndighedsrådgiverne trækker på deres erfaringer, når de skal træffe afgørelse om valg af anbringelsestype. Som beskrevet i analysen og delkonklusionen, er der flere citater fra informanterne, som underbygger denne konklusion, særligt set i det lys, at det gør sig gældende for alle 6 interview, at der er fund i empirien, som beskriver myndighedsrådgivernes brug af erfaringer.

Omkring myndighedernes brug af erfaringsbaserede viden, giver alle informanterne udtryk for, at de benytter sig af sparring med deres kollegaer både inden for samme fagprofession, men også med andre fagprofessioner. I sparringen har de mulighed for at reflektere over deres egne og kollegers erfaringer og ingen af informanterne giver udtryk for manglende tid til denne sparring, hvorfor vi kan konkludere, at de har den fornødne tid til sparring og dermed opstår muligheden for, at de kan omdanne deres refleksioner til viden.

Når vi kigger på de fund vi har gjort i vores empiri omkring inddragelse af forskningsbaseret viden i den socialfaglige praksis, så kan vi konkludere, at myndighedsrådgiverne tillægger denne viden stor værdi, men at de oplever, at de ikke har den fornødne tid til at sætte sig ind i, hvilken forskningsviden der findes, som er relevant for dem. Det giver os grundlag for at konkludere, at den forskningsbaserede viden ikke spiller en rolle, når myndighedsrådgiverne skal træffe beslutning om valg af anbringelsestype. Når vi så alligevel

ikke helt kan udelukke, at den forskningsbaserede viden har indflydelse på grundlaget for afgørelserne, så findes forklaringen i, at informanterne oplyser, at de bliver bekendt med ny viden fra bl.a. forskning gennem andre sammenhænge, fx kurser, netværksmøder o.l. Vi finder dog grund til at konkludere, at tilfældigheder bliver styrende for, hvilken forskningsviden myndighedsrådgiverne bliver præsenteret for. Dette set i lyset af, at det ikke er behovet for og søgning efter en bestemt slags viden, der er styrende for, hvilken forskningsviden myndighedsrådgiverne bliver præsenteret for.

Vi har i analysen og delkonklusionen beskrevet det perspektiv, at socialrådgiverne ikke besidder en specialviden, som fx psykologer og læger. Med baggrund i vores empiri kan vi konkludere, at vores informanter oplever et vidensunderskud, som muligvis kan forklares med den manglende specialviden. Det ses, at de kompensere for vidensunderskudet ved at indhente specialviden fra andre fagprofessioner til belysning af den problemstilling, de står overfor. I denne forbindelse kan vi konkludere, at myndighedsrådgiverne anvender deres professionsviden, når de fx skal udarbejde børnefaglige undersøgelser til belysning af sagen.

I delkonklusionen har vi fundet grundlag for at konkludere, at der er forskel på den professionsviden en erfaren myndighedsrådgiver besidder holdt op imod en nyuddannet myndighedsrådgiver. Hvor der er fokus på de erfarne myndighedsrådgivers erfaring, ses det, at forventningerne til de nyuddannedes professionsviden er, at de skal bidrage med ny viden om fx teorier og forskning som de har tilegnet sig gennem socialrådgiveruddannelsen.

Samlet set giver ovenstående grundlag for at konkludere, at der er et fravær af inddragelse af forskningsbaseret viden, som myndighedsrådgiverne selv opsøger på baggrund af et konkret behov, hvilket tilskrives den manglende tid. Konklusionen omkring inddragelse af erfaringsbaseret viden og professionsviden er, at der sker inddragelse af disse vidensformer og her ses tiden ikke at have indflydelse.

I masterafhandlingens underspørgsmål ville vi undersøge, hvilke udviklingsmuligheder der kan sikre, at afgørelser om anbringelse træffes på et socialfagligt grundlag. Grundlaget for at bevare underspørgsmålet finder vi i analysen og delkonklusionen dertil.

Det træder tydeligt frem i vores empiri, at myndighedsrådgiverne benytter faglig sparring og at de ser det som en udvikling af deres praksis at indgå i faglig sparring med kollegaer. De peger på, at de faglige uenigheder, som bliver tydelige i sparring er udviklende, da de stiller krav til myndighedsrådgiver om at kunne reflektere over både egne holdninger, men ikke mindst kollegernes. Vi finder derfor grundlag for at konkludere, at sparring er medvirkende til at opkvalificere den socialfaglige praksis og de afgørelser, der træffes beslutning om.

Der tegner sig et lidt andet billede ift. sparring mellem myndighedsrådgiver og leder, her gives udtryk for, at der kan opstå bekymring omkring lederens agenda ift. den sparring, lederen yder. Bekymringen træder frem, hvis der er tegn på, at lederen har et økonomisk incitament, som kan påvirke den faglige sparring. Vi kan derfor konkludere, at dette perspektiv kan påvirke kvaliteten af sparring mellem leder og myndighedsrådgiver.

Vi har kigget på matchning som et element, der er enighed om blandt informanterne, har stor betydning, når der skal træffes afgørelse om valg af anbringelsestype. Informanterne omtaler gode beskrivelser af børnene, som et vigtigt grundlag for et godt match. De oplever nogle udfordringer ift. at føle sig presset til valg af anbringelsestype og selv af have tilstrækkelig viden om anbringelsesstederne, men ift. det sidste aspekt, så oplever de, at matchningskonsulenter kan tilføre denne viden. Konklusionen ift. matchning er derfor, at en god beskrivelse af børnene samt et godt kendskab til anbringelsesstederne er vigtige elementer ift. at sikre det gode match.

I analysen og delkonklusionen træder det tydeligt frem, at tid er en væsentlig faktor som påvirker flere parametre i den socialfaglige praksis. Særligt tid til indhentning af resultater fra forskning og undersøgelser efterlyser alle vores informanter tid til i arbejdstiden. Informanterne oplever, at mere tid er forudsætningen for, at de kan fordybe sig og dermed øge deres viden, hvilket vil kvalificere deres beslutningsgrundlag. Udover tid til at indhente ovenstående viden, så efterlyser informanterne tid til at fordybe sig i den daglige socialfaglige praksis, fx udarbejdelse af de børnefaglige undersøgelser. Vi finder dog ikke grundlag for at konkludere, at mere tid automatisk vil tilføre øget viden og dermed en opkvalificering af den socialfaglige praksis. Det vi kan konkludere er, at der er et ønske om

og behov for en forhandling af et mulighedsrum, som kan forøge chancerne for, at der tilføres mere viden til den socialfaglige praksis.

Hvis vi samler op på, hvilke udviklingsmuligheder, der ses i empirien til vores masterafhandling, så kan vi på baggrund af konklusionen sammenfatte, at der er behov for et rum, hvor sparring med lederen kan finde sted som en uvildig sparring uden skjulte agendaer. Det ses, at det kan udvikle den socialfaglige praksis, hvis der forhandles tid til at oprette et mulighedsrum og endelig ses der udviklingsmuligheder ift. at sikre myndighedsrådgiverne mulighed for fordybelse i de børnefaglige undersøgelser.

12. Perspektivering

I dette afsnit vil vi komme ind på de refleksioner, vi har gjort os under arbejdet med denne masterafhandling og samtidig tilføje nye perspektiver på den viden, vi har fået ud af arbejdet med afhandlingen. Herunder vil vi komme med et perspektiv på, hvordan vi kan anvende denne viden ind i hver vores praksis.

I arbejdet med denne masterafhandling har vi afgrænset vores fokus til at omhandle det specifikke felt i myndighedsrådgiverens praksis, der handler om valg af anbringelsessted. Vi er bevidste om, at dette felt kun er en lille del af myndighedsrådgiverens arbejde. Vi er dog af den overbevisning, at de fund vi har gjort i denne masterafhandling, særligt omkring viden og vidensformer, kan overføres til myndighedsrådgiverens praksis generelt. De komplekse problemstillinger i den socialfaglige praksis kræver en særlig viden, som skal tilføres ift. den specifikke problemstilling, der skal løses.

Masterafhandlingen har også givet anledning til refleksioner på et mere overordnet perspektiv omkring, hvilken betydning fagprofessionen har for socialrådgiverne. Vi har reflekteret over, hvordan den specialviden socialrådgiverne besidder kan gøres mere anerkendt samt tillægges større betydning i det socialfaglige felt. Socialrådgiveruddannelsen omtales af mange som en generalistuddannelse, hvor der ikke er specifik specialviden, som kendetegner fagprofessionen. Vi har i vores udforskning af praksis kigget ind i et felt, hvor vi alligevel ser en specialviden omkring den socialfaglige praksis, som omhandler helhedssynet,

som socialrådgiverne bl.a. bringer i anvendelse, når de udfærdiger de børnefaglige undersøgelser.

Vores refleksioner har også handlet omkring, hvordan vi hver især kan bruge vores nye viden i praksis, som vi har fået tilført under arbejdet med denne masterafhandling. I gruppen er vi en socialrådgiver, der sidder i ledelsesgruppen på et privat opholdssted, en pædagog, der arbejder som visitator på en sikret institution og en pædagog, der arbejder som tilsynskonsulent ved Socialtilsynet. Vi vil i det følgende kort beskrive, hvordan vi kan se fundene fra vores masterafhandling i vores egen daglige praksis.

Mine refleksioner over egen praksis, som socialrådgiver på et opholdssted giver anledning nogle tanker omkring, hvordan vi kan være med til at skabe et mulighedsrum, hvor der kan formidles viden. Med baggrund i projektet på 2. semester, hvor vi gjorde nogle fund omkring fravær af viden om senmodning ift. unge i efterværn, har jeg i mit aktionsforskningsprojekt på 3. semester haft fokus på, hvordan der kunne skabes et rum for vidensdeling. Hvilket førte til, at vi påbegyndte aktionsforskning omkring udvikling af vores statusudtalelser, hvilket vi stadig arbejder med. Hensigten var, at vi udover viden omkring barnet, ville dele vores teoretiske viden og forskningsviden for at skabe en fælles viden mellem os som opholdssted og myndighedsrådgiverne til gavn for barnet. Jeg er i arbejdet med denne masterafhandling blevet bekræftet i, at vi skal bevare dette fokus ift. at formidle viden til myndighedsrådgiverne.

Ift. vores største samarbejdspartner, som er den kommune, vi er beliggende i, så har vi skabt et forum, hvor vi mødes og fortæller hinanden om vores praksis for på den måde at komme til at forstå hinanden og for at give dem et større indblik i, hvilke behov vi kan være med til at dække og hvilken udvikling vi kan tilbyde børn, som er i målgruppen for vores tilbud. Denne masterafhandling har været med til at give mig nogle tanker om, hvorvidt dette forum kunne udvikles til et mulighedsrum, hvor der kan finde udveksling af viden sted til gavn for begge parter og med henblik på, at det bliver til gavn for børnene og de unge, som vi samarbejder omkring at skabe udvikling for. Jeg har desuden reflekteret over, om vi kunne invitere de kommuner, vi samarbejder med til temadage, hvor indholdet bl.a. kunne være den viden, som de efterlyser fra forskning. Arbejdet med masterafhandlingen har

således været med til, at jeg er blevet bekræftet i nogle af de tiltag, som vi har iværksat samt refleksioner omkring, hvordan det kunne udvides samt nye ideer til nye indsatser. Jeg glæder mig til at bringe det ind i praksis og arbejde videre med den nye viden, jeg har fået tilført.

Arbejdet med denne masterafhandling har givet anledning til tilførsel af viden, der ses anvendelig på flere områder i min egen praksis som tilsynskonsulent. Et par eksempler på områder, hvor jeg i min praksis kan se anvendelse af den viden, der er blevet synlig i arbejdet med afhandlingen er i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn og konkret ift. temaerne "organisation og ledelse" samt "kompetencer" i kvalitetsmodellen. Når vi som tilsyn undersøger kvaliteten i et tilbud og vurderer temaet "kompetencer" spørger vi ind til medarbejdernes kompetencer i indikator 10a. Konkret er ordlyden i indikatoren *"medarbejdergruppen har samlet set relevant uddannelse, opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder"*. I denne indikator ser jeg indikationer af, at en kompetent medarbejder besidder professionsviden, erfaringsviden, og forskningsbaseret viden.

Det er min oplevelse, at der i undersøgelsen af denne indikator i den nuværende praksis er størst fokus på medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund og efteruddannelse - altså primært professionsviden og til en vis grad forskningsbaseret viden. Med den viden vi nu har om viden og vidensformer tænker jeg, at det i lige så høj grad er relevant at have fokus på medarbejdernes erfaring med målgruppen og erfaring generelt i undersøgelsen af kvaliteten i et tilbud, hvilket er overvejelser jeg vil tage med i min praksis fremover og som jeg vil bringe op i den faglige sparring med mine kollegaer.

I temaet "organisation og ledelse" bliver der i indikator 8b. spurgt ind til om *"tilbuddet benytter sig af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere"*. Her vil min nye viden fra afhandlingen give anledning til, at jeg, i min tilsynspraksis, vil være særlig opmærksom på, at der er afsat tid og rum af tilbuddet til supervision og faglig sparring. I tilfælde, hvor der er intern supervision og/eller faglig sparring med ledelsen vil min opmærksomhed også være rettet mod medarbejdernes oplevelse af denne sparring. Selvom der ikke er tale om en beslutningskompetence, der kan

komme i spil, tænker jeg, at denne kan sidestilles med den skæve magtfordeling, der kan ligge i relationen mellem leder og medarbejder og dermed få indflydelse på den faglige sparring.

Som visitator på en sikret institution varetager jeg den daglige kontakt med kommunerne til de anbragte unge, herunder indhentelse af relevante sagsakter, indgår aftale om fokusområder under anbringelsen samt udarbejder statusopdateringer og udtalelser. Anbringelsesgrundlaget på en sikret institution kan være af forskellig art, hvilket ligeledes differentierer fokusområderne i samarbejdet med den enkelte myndighedsrådgiver. Hvis en anbringelse fx tager afsæt i en afgørelse truffet af Børn og Unge udvalget, er vores opgave oftest at udarbejde en pædagogisk observation over typisk 3 måneder, imens den unge bliver psykologisk eller psykiatrisk udredt. Vores opgave bliver derved at klæde myndighedsrådgiveren på til at træffe afgørelse om videre evt. anbringelse. Her har denne afhandling tydeliggjort vigtigheden i, at vi får videreformidlet vores observationer således, at myndighedsrådgiveren har de bedste forudsætninger for at finde det bedste match. Ligeledes bliver det tydeligt, at myndighedsrådgivernes italesatte tidspres kan være en medvirkende årsag til de, til tider ikke særligt fyldestgørende sagsakter, som vi modtager. Vores opgave bliver her at få forventningsafstemt med myndighedsrådgiverne, således at de fra os kan modtage nogle af de observationer, som de mangler for at få suppleret deres viden - til den unges fremtidige bedste. Et andet fund som vi har gjort er, at informanterne udtaler, at de ikke har et indgående kendskab til anbringelsesstederne samt bevidsthed om, hvad de kan tilbyde. Det betyder, at jeg fremadrettet vil fokusere yderligere på at informere myndighedsrådgiverne om, hvad vi kan tilbyde på de sikrede institutioner, så de bliver bevidste herom. De sikrede institutioner er jo heldigvis ikke en typisk samarbejdspartner for alle myndighedsrådgivere, idet det sjældent er nødvendigt med så vidtgående en afgørelse om anbringelsesform.

Denne afhandling har derfor været med til at tydeliggøre, hvordan jeg i egen praksis med små justeringer kan være med til at opkvalificere vores samarbejdspartneres viden, til den unges bedste.

I vores empiri har vi ud over denne masterafhandlings fokusområde kunne konstatere ønsker til, hvilken viden myndighedsrådgiverne ønsker tilført deres praksis. Vi har derfor

valgt at vedlægge dem som bilag 10, idet de kunne være oplæg til diskussion i de enkelte familieafdelinger. Ud over ønsker ift. viden er de ligeledes kommet med ønsker til mindre justeringer i deres praksis, som eventuel kan benyttes, når de skal forhandle mulighedsrummet på plads. Sidst men ikke mindst har vi noteret de gode erfaringer ned, som myndighedsrådgiverne har videregivet til os. Bilaget i sig selv kunne danne afsæt til yderligere en masterafhandling.

13. Juridiske problemstillinger

I dette afsnit har vi valgt at indsætte vores juridiske problemstillinger, som vi hver især har udarbejdet med baggrund i juridiske problemstillinger, der er fremkommet i vores empiri til denne masterafhandling. Det fremgår i overskriften for hver juridiske problemstilling, hvem der har udarbejdet den.

13.1 Børnefaglig undersøgelse (Pia Tylvad)

Vi har i masterafhandlingen kigget på myndighedsrådgivernes indhentning af oplysninger i forbindelse med, at de skal træffe afgørelse om anbringelsestype. Ved anbringelse skal der udfærdiges en børnefaglig undersøgelse og det er indhentning af oplysninger samt overholdelse af tidsfristen, der er kigges nærmere på i denne juridiske problemstilling.

13.1.1 Juridisk problemstilling

Den juridiske problemstilling tager afsæt i masterafhandlingens empiri omkring indhentning af oplysninger og tidsperspektiv ved udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse jf. Lov om Social Service, herefter SEL, § 50 i en konkret kommune. Jeg er særligt optaget af myndighedsrådgiverens udsagn omkring problematikker ift. overholdelse af tidsperspektivet jf. SEL § 50, stk. 7.

13.1.2 Fakta

I denne masterafhandling beskriver en af informanterne problemer ift. at overholde tidsfristen ifm. udarbejdelsen af børnefaglige undersøgelser jf. SEL § 50. Informanten fortæller: *"...altså det der er problematikken i det, det er, at vi kan jo godt sidde og have fx 5 §50'er i gang på en gang. Og det er altså meget og det er tungt ikk os. Det og vi har kun 4*

mdr til at lave en og oftest, så har vi ikke engang 4 mdr til at lave den, fordi vi skal overholde fristen...” Hun fortæller endvidere: *“...så siger lovgivningen også, at det er fra den dag, man får en bekymring for familien, at den skal træde i kraft fra den her dato, så når vi får den herud, så kan det godt være at afgørelsen, der kun er to måneder til at lave §50'en færdig i, fordi afgørelsen er truffet på baggrund af en underretning, som er kommet to måneder før, ikk os. Så det giver os ikke, det giver os meget sjældent de 4 måneder.”* Informanten italesætter her en organisatorisk udfordring, hun oplever, da underretninger bliver behandlet i modtagelsen, som er et andet team, end det informanten er organisatorisk placeret i.

Hun oplever ikke, at hun har mulighed for at fordybe sig i den enkelte undersøgelse, hvilket dette citat beskriver årsagen til: *“Og det er deraf, det også bliver vanskelig at have den der fordybelse i § 50 sager, hvis du sidder og har 5 igang på en gang og nogen af dem skal være færdige på to måneder og en på tre og en på fire måske, hvis du er heldig. Det er stort set umuligt.”*

13.1.3 Retsgrundlag

Jeg vil bruge følgende retsgrundlag til at analysere den juridiske problemstilling. Lov om Social Service⁷ (SEL) § 50, hvor de processuelle regler for udarbejdelsen af den børnefaglige undersøgelse er forskrevet. Vejledningen om indsatser og særlig støtte til børn, unge og deres familier⁸ inddrages som et fortolkningsbidrag til SEL, da jeg er bevidst om, at vejledningen ikke er gældende lovgivning.

Retssikkerhedslovens⁹ §§ 11a og 11c, hvor lovhjemmel for de materielle krav om indhentning af oplysninger med eller uden samtykke fremgår.

Derudover har jeg fundet det relevant at inddrage lovforslag¹⁰ til Anbringelsesreformen og lovforslag¹¹ til Barnets Reform, da bemærkningerne hertil er anvendelige i analysen.

⁷ Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30/08/2018

⁸ Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier nr 9142 af 26/02/2019

⁹ Retssikkerhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr 1064 af 21/08/2018 §§ 11a og 11c.

¹⁰ Lovforslag nr. 8, 2004, Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Anbringelsesreform)

¹¹ Lovforslag nr. 178, 2009-10, lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven (Barnets Reform)

FN's Børnekonventionen¹² hvor det i artikel 3 beskrives, at barnet tarv altid skal komme i første række samt artikel 12 omkring barnets ret til at blive hørt inddrages som grundlæggende vilkår ifm. udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse.

13.1.4 Analyse

I dette afsnit vil jeg analysere den juridiske problemstilling, hvor jeg vil inddrage relevante citater fra masterafhandlingens empiri, disse citater vil jeg analysere ved hjælp af retsgrundlaget for problemstillingen.

Som det ses af ovenstående afsnit omkring fakta, så oplever informanten, det som en udfordring at overholde tidsfristen på 4 måneder jf. SEL § 50, stk. 7 til udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse. I lovforslaget til Anbringelsesreformen blev indførelse af tidsfristen foreslået, da det var hensigten, at kommunerne skulle reagere hurtigt, hvis de fik viden om, at et barn havde behov for hjælp. Samtidig havde lovforslaget også til hensigt at præcisere kravene til undersøgelsen, hvilket førte til de 6 punkter, som også er gældende i dag. Der skal afdækkes både problemer og ressourcer til følgende punkter: 1) Udvikling og adfærd, 2) Familieforhold, 3) Skoleforhold, 4) Sundhedsforhold 5) Fritidsforhold og venskaber og 6) Andre relevante forhold. Undersøgelsen skulle være grundig og give overblik over barnets samlede situation, således at der kunne træffes afgørelse om en foranstaltning, som kunne skabe sammenhæng og kontinuitet i barnets liv. De faste punkter skulle desuden bruges ift. at dokumentere resultaterne og til at vurdere, om der var behov for justeringer. Senere ifm. lovforslaget til Barnets Reform blev der indføjet i SEL § 50, stk. 2, at de 6 punkter kun skulle undersøges nærmere, hvis det blev vurderet relevant ift. indsatsen. Man valgte samtidig at præcisere, at undersøgelsen ikke skal være mere omfattende end formålet tilsiger, ved at flytte teksten fra stk. 5 til stk. 1 i § 50.

Netop de 6 punkter som nævnt ovenfor ses det, at informanten undersøger i dette citat:
“ICS modellen ikk os, som værktøj ikk’ i og lave de §50 undersøgelser, hvor vi kom hele vejen rundt. ICS det er jo en metode, hvor man sætter barnet i centrum og så kigger man jo på, at på den ene side de forskellige overskrifter med sundhed, skole, fritid og hele den der

¹² FN's Børnekonvention artikel 3 og 12

følelsesmæssig udvikling, udvikling og adfærd ikk os, de har så forskellige undertitler. Altså hvad er barnets behov, hvad er det barnet har brug for, den anden side af trekanten.”

Informanten taler om brugen af ICS som et værktøj, som hun oplever er hjælpsomt til at afdække familiens og det enkelte barns behov. Hun nævner flere eksempler på, at metoden hjælper hende til at arbejde systematisk med udarbejdelsen af den børnefaglige undersøgelse, fx med dette citat: *“...når vi sidder og laver de børnefaglige undersøgelser, så skulle vi gå ind, så havde vi så ude i venstre side, der havde vi selve trekanten (ICS) og så skulle vi kunne gå ind under hver overskrift, fx sundhed og så klikke den frem og det kan vi også i dag, så kan vi jo se, hvad er det vi skal have opmærksomhed på under det punkt.”* Det må antages, at metoden kan være med til at forkorte tidsforbruget for udarbejdelse af undersøgelsen, da hun har en vejledning, som præciserer, hvad hun skal undersøge ift. de enkelte punkter. Samtidig ses det, at der i bemærkningerne til lovforslag 8 til Anbringelsesreformen er anført, at en god undersøgelse er betingelsen for, at den rigtige hjælp vælges, at det bliver præciseret, hvad formålet er med foranstaltningen og at der sker opfølgning ift. virkningen af indsatsen. Denne intention ses denne procedure at give god mulighed for at leve op til.

Modsat kan en så fast procedure for undersøgelsesarbejdet måske i nogle tilfælde være årsag til, at myndighedsrådgiveren ikke får lavet det individuelle skøn omkring hvilke punkter, der er relevante at inddrage i den børnefaglige undersøgelse jf. SEL § 50, stk. 2.

Hun problematiserer dog også, at de har en vision om, at der skulle være mulighed for at fordybe sig i undersøgelsesarbejdet og i den forbindelse komme meget mere ud i familierne og interviewe familien, så de med informantens ord *“...komme tættere på dem ikk og have dem mere under huden”*. Hun oplever ikke, at de har mulighed for at leve op til den vision, ikke mindst set i lyset af, at hun i nogle tilfælde først får sagen på sit bord, når der er 2 måneder tilbage af tidsfristen og at hun samtidig har flere undersøgelser i gang. Netop perspektivet omkring, hvornår hun får sagen visiteret fra modtagelsen påviser en organisatorisk udfordring, som kan have indvirkning på, om tidsfristen jf. SEL § 50, stk. 7 kan overholdes.

Med lovforslag 178 til Barnets Reform blev det indført, at der kunne iværksættes en socialfaglig undersøgelse uden samtykke fra forældrene og unge fra 15 år jf.

Retssikkerhedsloven § 11c, stk. 1, nr. 1. Overvejelserne bag forslaget var, at det i nogle henseende var påvist, at det kunne tage uforholdsvis lang tid at få indhentet samtykket, hvis forældrene skulle motiveres til samarbejde. Det blev derfor indført i SEL § 50, stk.1, at undersøgelsen så vidt muligt skulle gennemføres i samarbejde med forældrene.

Informanten siger i interviewet *"...vi får jo samtykke til og hvis vi ikke får samtykke, så indhenter vi jo alligevel efter den anden persondatalov, så hedder den §11 et eller andet ikk."*, så hun er bekendt med muligheden for at gennemfører undersøgelsen uden samtykke, så det ikke forsinket processen.

13.1.5 Sammenfatning

Med udgangspunkt i analysen ses det, at informanten føler sig godt hjulpet med den procedure, de arbejder ud fra ifm. udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse. Hun italesætter dog, at visioner og virkelighed ikke altid stemmer overens, hvilket tilskrives manglende tid til fordybelse samt det vilkår, at der arbejdes med flere børnefaglige undersøgelser samtidig. Hun er bekendt med SEL's processuelle krav til den børnefaglige undersøgelse overordnet set. Der kan dog være tvivl om, hvorvidt hun ud fra det individuelle skøn vurderer, om hun skal inddrage alle 6 punkter i undersøgelsen jf. SEL § 50, stk. 2, da hun ikke omtaler dette perspektiv. En skærpelse ift. dette processuelle krav kan muligvis have en betydning ift. at overholde tidsfristen.

Analysen påpeger en organisatorisk udfordring ift. at overholde tidsperspektivet jf. SEL § 50, stk. 1, som den største udfordring. Det ses som problematisk, at hun i nogle tilfælde først overtager sagen, når der er truffet afgørelse om udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse. Her ses tidsperspektivet på de 4 måneder at være udfordret.

13.2 Bortadoption af børn uden forældremyndighedsindehavers samtykke (Marianne Kæraa Bülow)

Vi har i masterafhandlingens empiri gjort fund, omhandlende bortadoption af børn med formodet særlige behov uden samtykke fra forældrene. Jeg har valgt at medtage disse fund, som en juridisk problemstilling, da denne afgørelse kan sidestilles med valg af anbringelsestype, som vi har fokus på i vores masterafhandling.

13.2.1 Juridisk problemstilling

Jeg har valgt i denne juridiske problemstilling at kigge på adoption som et alternativ til anbringelse, da en informant oplyser, at kommunen har en fast procedure omkring vurdering af sagen ift. adoption i sager med ufødte børn, hvor det vurderes, at det kan ende ud i en anbringelse. Jeg vil afgrænse mig således, at jeg vil vurdere om kommunens praksis er forenelig med retsgrundlaget for adoption uden samtykke.

13.2.2 Fakta

Jeg har valgt at kigge nærmere på denne juridiske problemstilling, da en informant fortæller, at hun er af den opfattelse, at de er den forvaltning i landet, som klart har flest bortadoptioner. De har en fast procedure, som hun beskriver med dette citat: *“Ja - alle vores ufødte baby sager skal vurderes af vores adoptions konsulenter. Altså der hvor man får en mistanke om, at det her kan godt ende ud i en anbringelse.”* Proceduren, som beskrives, kan give anledning til en hypotese om, at adoption uden samtykke ses som en anbringelsestype sidestillet med de øvrige anbringelsestyper i sager med ufødte børn. Informanten giver desuden udtryk for, at barnet har de bedste forudsætninger, hvis det bliver adopteret, frem for en anbringelse i fx en plejefamilie eller på en institution.

13.2.3 Retsgrundlag

Lov om Social Service¹³, efterfølgende SEL, anvendes i analysen, da de processuelle krav er beskrevet i §§ 68c-68g, som fortolkningsbidrag inddrages vejledningen¹⁴. Den primære

¹³ Lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30/8 2018

¹⁴ Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier nr 9142 af 26/02/2019

retskilde er Adoptionslovens¹⁵ § 9, stk. 2-4, som omhandler de materielle krav for adoption uden samtykke, her anvendes vejledningen¹⁶ ligeledes som et fortolkningsbidrag. I retsgrundlaget indgår tre lovforslag¹⁷, da bemærkningerne til disse er anvendt i analysen.

Der blev indført lempelser i Barnets Reform¹⁸, som beskrives i analysen samt intentionerne bag lovændringen, Håndbog om Barnets Reform¹⁹ er anvendt som fortolkningsbidrag.

Danmark tiltrådte i 1992 FN's Børnekonvention²⁰, hvoraf det fremgår af artikel 3, at barnets tarv altid skal komme i første række, det fremgår endvidere af artikel 9, at såfremt barnet skilles fra sine forældre, så skal retten til at opretholde kontakten til forældrene sikres. I artikel 20 fremgår det, at såfremt det vurderes, at barnet ikke kan blive hos forældrene af hensyn til barnets bedste, så skal det sikres alternativ omsorg, som fx adoption.

13.2.4 Analyse

Analysen bygger på fund fra masterafhandlingen samt retsgrundlaget, som er beskrevet ovenfor. SEL ift. de processuelle krav til sagsbehandlingen omkring indstillingen til adoption uden samtykke og Adoptionsloven ift. de materielle krav for afgørelse om adoption uden samtykke.

I Barnets Reform blev muligheden for adoption uden samtykke jf. adoptionslovens § 9²¹ udvidet for at sikre børn, som ellers ville have været anbragt hele deres barndom, kontinuitet og stabilitet. I 2008-09 blev der fremlagt lovforslag nr. 105 til adoptionsloven, hvor der - som noget nyt - blev tilføjet muligheden for at bortadoptere børn under 1 år uden forældrenes samtykke. En forudsætning for adoption uden samtykke var og er fortsat, at det

¹⁵ Adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr 1041 af 03/08/2018

¹⁶ Vejledning om frigivelse af børn til national adoption nr 9268 af 20/03/2019

¹⁷ Lovforslag 105 2008-09, Lov om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love

Lovforslag 121 2014-15, Lov om ændring af adoptionsloven, lov om social service, forældreansvarsloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Lovforslag 155 2018-19, Lov om ændring af adoptionsloven, lov om social service og forskellige andre love

¹⁸ Lovforslag nr. 178, 2009-10, lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven (Barnets Reform)

¹⁹ Håndbog om Barnets Reform. 2011. Servicestyrelsen

²⁰ FN's Børnekonvention, alle børn har rettigheder, artikel 3, 9 og 20

²¹ Adoptionsbekendtgørelsen nr. 918 af 28/09/2009

vurderes, at forældrenes forældreevne er så mangelfuld, at de aldrig vil blive i stand til at varetage barnets behov. I januar 2015 blev der fremsat lovforslag nr. 121 med lempelse af betingelserne for adoption uden samtykke, tidligere skulle kommunalbestyrelsen *godtgøre*, at den manglende forældreevne var varig, dette krav bortfaldt fra 1. oktober 2015, hvorefter det alene skal *sandsynliggøres*, at den manglende forældreevne er varig. I februar 2019 blev der fremsat lovforslag nr. 155 med henblik på at forkorte sagsbehandlingstiden, hvorfor det blev foreslået at samle sagsbehandlingen af afgørelsen om adoption uden samtykke i Ankestyrelsen, hvor det tidligere har været sådan, at sagerne først skulle behandles i Familiehusene. Sagsbehandlingstiden har jf. bemærkningerne til lovforslaget været lang, i nogle tilfælde helt op til 2 år, hvilket ses som en af barrierer for, at kommunerne har indstillet til adoption uden samtykke. I lovforslaget indstilles der desuden til, at de børn der ikke skal adopteres af deres plejefamilie, kan flyttes til adoptivfamilien, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen, så et ophold i en midlertidig plejefamilie er af så kort varighed som muligt. Hensigten med ovenstående ændringerne er, at man ønsker, at flere børn indstilles til adoption uden samtykke af hensynet til barnets bedste med kontinuitet og stabilitet som centrale perspektiver. Det forventes, at lovforslagene vil forårsage en væsentlig stigning i antallet af adoptioner uden samtykke.

I SEL §§ 68c-68d er det beskrevet, hvilke forpligtigelser kommunalbestyrelsen har i anbringelsessager mhp adoption. Det fremgår af SEL § 68c, at et barn, som anbringes med henblik på adoption, så vidt muligt skal anbringes i en plejefamilie, som er indstillet på at adoptere barnet. I § 68d præciseres det, at såfremt det antages, at barnet skal være anbragt i en længere årrække, skal det overvejes, om hensynet til kontinuitet og stabilitet i barnets opvækst taler for, at barnet bliver adopteret. Som det fremgår af citatet i Fakta-afsnittet, så oplyser informanten, at alle sager med ufødte børn vurderes mhp adoption. Denne praksis lever op til hensigten med lovgivningen, som det er beskrevet i lovforslag fra 2008-09. Her står der, at adoption uden samtykke skal bruges i alle de sager, hvor der er et behov.

Informantens holdning til plejefamilie contra adoption fremgår af dette citat: *“Men vi ved, at det bliver bedre for dem at blive adopteret end at være anbragt, fordi hvis der er en gruppe af borgere i Danmark, der klarer sig dårligst end adoptivbørn, så er det anbragte børn.”* Dette citat underbygges af en bemærkning i lovforslag 121, hvor det fremføres, at

udenlandske erfaringer viser, at adopterede børn klarer sig bedre end anbragte børn. Dette gør sig bl.a. gældende ift børns fysiske udvikling samt at deres adfærdsmæssige og mentale problemer er mindre.

Fokus på barnets bedste fremgår af vejledningen til adoptionsloven, hvor der i kapitel 2 står *“Adoption uden samtykke kan kun ske i de særlige tilfælde, hvor væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det.”* Retter man et kritisk perspektiv på, om adoption altid er til barnets bedste, så kan følgende udtalelse fra informanten give anledning til overvejelser: *“... hvis man har den løbende opfølgning og alt det her, så bliver man også nødt til at skabe de her resultater, og man bliver nødt til at foranstalte rundt om barnet, det er nødvendigt i en anbringelsessag og specielt i de der tvangsanbringelsessager, som løbende er i retssystemet...”* Som det fremgår, så bortfalder de løbende opfølgninger ift, om den iværksatte støtte lever op til målene i handleplanen²², hvis barnet adopteres af plejefamilien. Informanten udtaler: *“...de her børn vi indstiller til adoption, de kommer fra nogle rigtig dårlige forældre. Og meget af det er jo også altså går igen i gener, så man har jo en formodning om at de her børn de bliver dårlige.”* Hvis hun har ret ret i sin udtalelse, så vil det for disse børn være et vilkår, at de ikke har samme adgang til særlig støtte, som anbragte børn. De vil være sidestillet med hjemmeboende børn iflg. informantens udsagn: *“Øhh men lovgivningsmæssigt har man de samme muligheder med et hjemmeboende barn og et adoptivbarn.”* På denne baggrund kan der opstilles en hypotese om, at et barns særlige behov bedst kan tilgodeses i en plejefamilie.

SEL § 68e, § 68f og § 68g beskriver sagsbehandlingen, når det er vurderet, at der er grundlag for at træffe afgørelse om adoption uden samtykke. Jf. SEL § 68e skal der udarbejdes en indstilling til Børn og Ungeudvalget. Hvis det her vurderes, at der er grundlag for at indstille til adoption uden samtykke jf. Adoptionslovens § 9, stk. 2-4, skal der herefter indstilles til Ankestyrelsen jf. SEL § 68f. Ankestyrelsen skal skriftligt og med begrundelse jf. SEL § 68g meddele sagens parter, om indstillingen kan tiltrædes.

²² Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30/08/2018, § 140

13.2.5 Sammenfatning

Med baggrund i ovenstående analyse finder jeg, at den pågældende kommune handler i overensstemmelse med SEL og adoptionsloven samt de intentioner, der er beskrevet i lovforslagene ift. at indføre lempelserne i adoptionsloven med henblik på, at flere børn bliver indstillet til adoption uden samtykke. Den faste procedure ift. sager med ufødte børn, hvor det vurderes, at det kan ende med en anbringelse, ses at være funderet i SEL § 68d, hvor kommunalbestyrelsen er forpligtet til at vurdere, om hensynet til barnets behov for kontinuitet og stabilitet taler for, at barnet anbringes med henblik på adoption jf. adoptionslovens § 9, stk. 2-4, som er det retslige grundlag for afgørelsen.

13.3 Plejefamilie som anbringelsestype (Kim Musgaard Jakobsen)

Vi har valgt at have fokus på myndighedsrådgivernes inddragelse af viden og vidensformer, når de skal træffe afgørelse om anbringelsestype, i denne forbindelse har et centralt tema i denne masterafhandling været kommunernes forpligtelse til at overveje anbringelse i plejefamilie som anbringelsestype i alle sager.

13.3.1 Juridisk problemstilling

Der er fund i vores empiri, som giver anledning til, at jeg vurderer, at der er en juridisk problemstilling ift. myndighedsrådgivernes valg af anbringelsestype jf. SEL § 52, stk. 3, nr. 7, hvor de som nævnt har en særlig forpligtelse til at vurdere, om der kan ske anbringelse i plejefamilie jf. SEL § 68 b, stk 2. Den juridiske problemstilling fremtræder ift., at det er anført i lovgivningen, at der skal foretages en konkret individuel vurdering i den enkelte sag jf. SEL § 1, stk. 3. Det fremgår af empirien, at myndighedsrådgiverne i nogle tilfælde føler sig presset til at vælge plejefamilie i sager, hvor det ikke er i overensstemmelse med deres individuelle skøn. Det ses ligeledes, at der kan være et økonomisk incitament til at vælge plejefamilie frem for andre og dyrere foranstaltninger.

13.3.2 Fakta

Som nævnt, så er der i vores empiri fund, som indikerer en juridisk problemstilling. Der er flere udtalelser fra forskellige kommuner, hvor myndighedsrådgiverne føler sig presset til anbringelse i plejefamilie. Der er fx en informant, som udtaler følgende: *“Altså med*

udgangspunkt i barnets behov, så bliver man nødt til at lave en sondring omkring, om det er en behandlingsinstitution, et opholdssted eller om det er en familiepleje. Som udgangspunkt, så har vi ikke det valg. øhhhh... altså det er politisk besluttet, at man afprøver først familiepleje.” Senere bliver hun spurgt, om hun har oplevet det som et pres, at hun skulle kigge på billigste løsning, hvor hun udtaler: “Jeg havde bl.a. en sag, som havde været udredt i VISO regi, som pegede på en helt bestemt type anbringelsesinstitution, men det endte ud i en plejefamilie.”

En informant fra en anden kommune er mindre tydelig ift., om myndighedsrådgiverne kan føle sig presset til at vælge en anbringelsestype frem for andre. Hun svarer: *“der er sådan lidt diskurs omkring det her med plejefamilier, at det er det, man peger på. Øhmmm men jeg tror også, at de fleste rådgiver alligevel, altså (trækker vejret dybt) ja selvfølgelig, hvis man er helt nyuddannet og slet ikke har noget at hægte noget op på, så kan det måske være svært og vurdere, men jeg tror alligevel, at mange vil stå fast på deres faglige vurdering, altså hvis de vurderede, at det var et opholdssted, der var det rigtige”*

En informant fra en tredje kommune har ikke følt sig presset til at vælge plejefamilie, men hun har oplevet, at kollegaer har følt sig pressede til at vælge plejefamilie, hvor de ikke har været enige i den ledelsesmæssige beslutning.

13.3.3 Retsgrundlag

I mit retsgrundlag indgår Lov om social service²³ (SEL) med særlig fokus på de processuelle krav i formålsparagraffen § 1, stk. 3, formålet med særlig støtte § 46 og § 68b, stk.2 omkring valg af anbringelsessted. Vejledningen²⁴ er inddraget som et fortolkningsbidrag til gældende lovgivning.

Lovforslag²⁵ til Barnets Reform samt bemærkningerne hertil inddrages i analysen til fortolkning af intentionerne bag ændringen i § 46 og indførelsen af § 68b, stk. 2. Jeg har

²³ Lov om Social Service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30/08/2018

²⁴ Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier nr 9142 af 26/02/2019

²⁵ Lovforslag nr. 178, 2009-10, lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven

desuden valgt at inddrage lovforslag 140²⁶ samt en artikel²⁷ af Schultz og Klausen som bidrag til analysen af indførelsen af serviceniveau og økonomiske hensyn i SEL²⁸.

Jeg finder det relevant at inddrage FN's Børnekonvention²⁹ artikel 3 og 20. Artikel 3 omhandler barnets bedste og varetagelse af barnets tarv, hvilket altid skal komme i første række samt artikel 20 hvori der står, at barnet skal sikres alternativ omsorg som fx anbringelse, hvis det vurderes, at det ikke er til barnets bedste at bo hos forældrene.

13.3.4 Analyse

I det følgende vil jeg analysere min juridiske problemstilling ved inddragelse af fund fra empirien i vores masterafhandling for således at belyse praksis omkring valg af anbringelsestype ved hjælp af de processuelle regler i retsgrundlaget.

Jeg finder det relevant at tage udgangspunkt i formålsparagraffen, SEL § 1, stk. 3, hvor det er anført, at afgørelser skal baseres på en *konkret og individuel vurdering* på baggrund af *faglige og økonomiske hensyn*. Inddragelsen af det økonomiske hensyn blev indført i SEL i 2012. I bemærkningerne til lovforslag nr. 140 er det præciseret, at der ikke var tale om en ændring, men derimod en præcisering af uskrevne retsgrundsætninger og lovfæstelse af gældende ret. Omkring dette har en informant udtalt følgende: *“det er selvfølgelig en faglig vurdering og hensyn til barnet og barnets behov, der vægter tungest, men vi inddrager også økonomiske overvejelser, det skal vi jo også, for det står jo også i SEL's indledende paragraffer”* Der er intet i dette citat, som vurderes at stride imod lovgivningen, idet beslutningen baseres på barnets behov. Det økonomiske hensyn kan inddrages i den individuelle sag, men man kan ikke politisk indføre et økonomisk hensyn, som beskrevet under “fakta”, hvor udtalelsen om, at der er truffet en politisk beslutning om, at der altid skal vælges plejefamilie som anbringelsestype, tilsidesætter den konkrete individuelle vurdering af barnets behov. En sådan beslutning giver anledning til antagelser om, at lovgivningen ikke overholdes.

²⁶ Lovforslag 140, 2011-12 forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

²⁷ Artikel: Schultz, Trine og Klausen, John. (2012). Servicniveau og økonomiske hensyn. Juridisk Institut, Aalborg Universitet

²⁸ Lov nr. 596 af 18/06/2012 Lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

²⁹ FN's Børnekonvention, alle børn har rettigheder, artikel 3 og 20

Omkring det økonomiske hensyn udtaler en informant *“der er meget fokus på, kan vi bruge plejefamilier, kan vi bruge kostskoler også fordi, vi er nødt til at tænke lidt økonomi ind i det.”* Jf. SEL § 68b, stk.2 så skal kommunen vælge den anbringelsestype, som bedst imødekommer barnets behov ifm en anbringelse jf. SEL § 52, stk. 3, nr. 7. Det skal vægtes, at barnet tilbydes nære omsorgsmiljøer og stabile voksenrelationer under anbringelsen. Det er desuden anført, at det for alle anbringelser skal vurderes, om barnet kan anbringes i en plejefamilie. I lovforslag 178 til Barnets Reform blev § 46 - formålsbestemmelsen for indsatsen over for børn og unge med særlig støtte - ændret, hvor det i opmærksomhedspunkterne blev anført, at opvækstvilkår og nære, kontinuerlige omsorgsrelationer skulle vægtes. Som beskrevet under *“fakta”*, så har en informant oplevet, at en faglig vurdering fra VISO blev tilsidesat, hvorefter barnet blev anbragt i en plejefamilie i stedet for et specialtilbud. Der blev således i dette eksempel ikke valgt det tilbud, som ud fra den faglige vurdering bedst kunne imødekomme barnets behov.

Min bekymring er, at kommunerne anvender ovenstående processuelle regler til at pege på en plejefamilie i sager, hvor den faglige vurdering alene ville pege på en anden anbringelsestype som fx opholdssted eller døgninstitution. Heri ligger der en risiko for, at det kan føre til sammenbrud i anbringelsen, hvis ikke tilbuddet kan imødekomme barnets behov. Ud over de eksempler som er beskrevet i *“fakta-afsnittet”*, så har en informant nogle udtalelser omkring en anbringelse i en plejefamilie, som understøtter bekymringen *“jamen, det var min klare overbevisning, at hun hørte mest til på et opholdssted.” “det var meldingen, der havde været inden og jeg var lidt uenig. Og så går der... et halvt år efter, jeg havde overtaget sagen fra pågældende, som var gået på barsel. Jamen, så måtte vi faktisk ende med og anbringe hende på institution alligevel - eller opholdssted (...) Fordi plejefamilien....Der sker et sammenbrud. Så der... Det må i hvert fald være den sag, hvor jeg tænker, at der har jeg ikke været enig og der stritter vores retningslinjer lidt imod, hvad jeg mente fagligt var det rigtige.”* Når man holder det op imod intentionerne med lovgivningen, hvor det bl.a. ses af bemærkningerne til lovforslag 178, at man ønsker at undgå sammenbrud i anbringelserne og dermed undgå, at barnet oplever svigt fra de nære omsorgspersoner, så må det konstateres, at ovenstående eksempel ikke lever op til intentionerne.

13.3.5 Sammenfatning

Analysen giver anledning til at fremhæve, at det med baggrund i de interview, vi har i vores empiri, ses det at kunne dokumenteres, at myndighedsrådgiverne føler sig presset til at vælge plejefamilie som anbringelsestype i sager, hvor deres faglige vurdering er, at der er behov for anbringelse på opholdssted eller døgninstitution. Alle informanter oplyser, at enten dem selv eller deres kollegaer har oplevet at føle sig presset til at vælge plejefamilie i sager, hvor det er gået imod deres faglige vurdering af barnets behov. Det giver grund til at antage, at det økonomiske hensyn i flere sager vægtes højere end den individuelle konkrete vurdering. I en enkelt kommune er det politisk meldt ud, at plejefamilie skal afprøves, hvilket ses som et udtryk for udmeldingen af et serviceniveau, hvilket ikke er foreneligt med formålsparagraffen i SEL § 1, stk. 3, da det tilsidesætte det individuelle konkrete skøn.

Hvis man stiller sig kritisk overfor ovenstående antagelse, så kan presset ift. valg af plejefamilier som anbringelsestype være et udtryk for, at kommunerne vil imødekomme lovgivningens intentioner i SEL § 68b, stk. 2, hvorefter det skal vurderes, om barnet kan sikres nære og stabile omsorgsperson samt kontinuitet ved anbringelse i en plejefamilie. Men tager man det perspektiv med, at intentionerne også er at undgå sammenbrud i anbringelserne, så kan valget af plejefamilie som anbringelsestype for børn, vis behov ikke kan imødekommes i en plejefamilie fører til, at de oplever sammenbrud i anbringelsen og som følge deraf svigt fra nære omsorgspersoner og manglende stabilitet og kontinuitet.

14. Litteraturliste

Aadland, Einar (2011): *Og eg ser på deg....* Universitetsforlaget.

Ankestyrelsen (Maj 2018), *Kontinuitet i anbringelser*.

Barnholdt, Ditte; Bülow, Marianne; Jakobsen, Kim og Torp, Kia. (2017). *Børnesyn - fra intention til praksis*. Projekt opgave MBU 1. semester, Aalborg Universitet.

Barnholdt, Ditte; Bülow, Marianne; Jakobsen, Kim og Torp, Kia. (2018). *Det afhænger af øjnene der ser...* Projekt opgave MBU 2. semester, Aalborg Universitet.

Duus, Gitte; Husted, Mia; Kildedal, Karin; Laursen, Erik og Tofteng, Ditte (Red.). (2014). *Aktionsforskning - En grundbog*. Kapitel 4, Professionsudvikling - Udvikling af professionel praksis gennem aktionsforskning, Kildedal, Karin og Laursen, Erik. Samfundslitteratur.

Ejrnæs, Morten. (2006). *Faglighed og tværfaglighed, Vilkårene for samarbejdet mellem pædagoger, sundhedsplejersker, lærere og socialrådgivere*. Akademisk Forlag.

Ejrnæs, Morten. (2016). *Teori og empati - faglighed i relationsprofessionerne*. Akademisk Forlag.

Hansen, Dorthe Lund Holm; Grimm, Carsten og Tylvad, Pia. (2018). *Overgangen fra ung til voksen - med fokus på efterværn som fortsat anbringelse*. Projekt opgave MBU 2. semester. Aalborg Universitet.

Harder, Margit og Nissen, Maria Appel. (red.) (2015). *Viden om viden og kvalitet. Socialt arbejde i en foranderlig verden*. Akademisk Forlag.

Illeris, Knud. (2017). *Læring*. Samfundslitteratur

Jørgensen, Per Schultz. (2013). *Den sociale indsats for udsatte børn og unge - lever*

den op til målene. Kapitel 9 i red. Guldager, Jens og Skytte, Marianne. *Socialt arbejde - teorier og perspektiver.* Kompendium 1. 1. semester.

Kildedal, Karin og Krogstrup, Hanne Kathrine (2015). *Evidensbaserede koncepters betydning.* Kapitel 4 i red. Erlandsen, Torsten; Jensen, Niels Rosendal; Langager, Søren og Petersen, Kirsten Elisa. (2015). *Udsatte børn og unge - en grundbog.* Hans Reitzels Forlag

Krogstrup, Hanne Kathrine og Brix, Jacob. (2019). *Co-produktion i den offentlige sektor.* Hans Reitzels Forlag.

Kvale, Steinar og Brinkmann, Svend. (2009). *Interview - introduktion til et håndværk.* Hans Reitzels Forlag.

Larsen, Kasper og Skov, Christoffer Boserup. (2018). *Basal videnskabsteori.* Gyldendal.

Moesby-Jensen, Cecilie K. (2017). *Når professioner samarbejder - praksis med udsatte børn og unge.* Kapitel 1. Samfundslitteratur.

Riis, Ole. (2007). *Samfundsvidenskab i praksis: Introduktion til anvendt metode.* Hans Reitzels forlag.

Schultz, Trine og Klausen, John. (2012). *Serviceniveau og økonomiske hensyn.* Juridisk Institut, Aalborg Universitet

Warming, Hanne. (2011). *Børneperspektiver. Børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde.* Akademisk forlag.

Willig, Rasmus (red.) (2003). *Axel Honneth, Behovet for anerkendelse.* Hans Reitzels forlag

Websider:

Sjursen, Jann; Brünes, Nina; Olsen, Robert; Kjærgaard, Ole; Munk, Kirsten. (2016). *Udsat for evidens - en antologi om evidensbølgens indtog på området for socialt udsatte*. Rådet for Socialt Udsattes hjemmeside: www.udsatte.dk

Kommunernes Landsforening. *Udsatte børn - Nøgletal*. Hentet maj 2019, fra <https://www.kl.dk/media/18776/noegletal-de-udsatte-boern-og-unge-2019.pdf>

Danmarks statistik. *Udsatte børn - Udsatte børn og unge i procent af befolkningen (0-22 år) efter foranstaltning, område og tid*. Hentet Maj 2019 fra <https://www.statistikbanken.dk/10046>

Danmarks statistik. *Udsatte børn - kommunekort, anbringelser børn og unge*. Hentet Maj 2019 fra <https://www.dst.dk/da/Statistik/kommunekort/udsatte-boern-og-unge/anbringelser>

DenOffentlige.Dk. *Evidensbaseret praksis kan ikke manualiseres*. Hentet Maj 2019 fra <https://www.denoffentlige.dk/evidensbaseret-praksis-kan-ikke-manualiseres>